

WYROK SĄDU PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)
z dnia 29 listopada 2005 r. *

W sprawie T-62/02

Union Pigments AS, dawna Waardals AS, z siedzibą w Bergen (Norwegia),
reprezentowana przez adwokatów J. Magne'a Langsetha oraz T. Olavsona Laake'a,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez F. Castillo de la Torre,
działającego w charakterze pełnomocnika, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot wnioszek o stwierdzenie nieważności w części decyzji Komisji 2003/437/WE z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania wszczętego na mocy art. 81 traktatu WE oraz art. 53 Porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/37.027 — Fosforan cynku) (Dz.U. 2003, L 153, str. 1) lub, ewentualnie, obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą,

* Język postępowania: angielski.

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH (piąta izba),

w składzie: P. Lindh, prezes, R. García-Valdecasas i J.D. Cooke, sędziowie,

sekretarz: J. Plingers, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 lipca 2004 r.

wydaje następujący

Wyrok

Stan faktyczny

- 1 Union Pigments AS (dawna Waardals AS, zwana dalej „skarżącą” lub „Union Pigments”), spółka prawa norweskiego, zajmuje się produkcją fosforanów cynku oraz zmodyfikowanego fosforanu cynku. W roku 2000 jej obrót na światowych rynkach wyniósł 7,09 miliona EUR.

- 2 Chociaż skład chemiczny ortofosforanów cynku może nieznacznie od siebie odbiegać, stanowią one jednorodny produkt chemiczny objęty ogólną nazwą „fosforan cynku”. Fosforan cynku otrzymywany z tlenku cynku oraz kwasu fosforowego używany jest często jako mineralny pigment antykorozyjny w przemyśle farbiarskim. Sprzedawany jest bądź w postaci standardowego fosforanu cynku, bądź w postaci zmodyfikowanego lub „aktywnego” fosforanu cynku.

- 3 W roku 2001 większość światowego rynku fosforanu cynku należała do następujących pięciu producentów europejskich: Dr. Hans Heubach GmbH & Co. KG (zwanej dalej „Heubachem”), James M. Brown Ltd (zwanej dalej „Jamesem Brownem”), Société nouvelle des couleurs zinciques SA (zwanej dalej „SNCZ”), Trident Alloys Ltd (zwanej dalej „Tridentem”) — dawna Britannia Alloys & Chemicals Ltd, zwana dalej „Britannia” — i Union Pigments. W latach 1994–1998 wartość sprzedaży na światowym rynku fosforanu cynku wynosiła około 22 milionów EUR rocznie, zaś na poziomie europejskim, w ramach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), wartość ta kształtowała się w okolicach 15–16 milionów EUR rocznie. Heubach, SNCZ, Trident (dawna Britannia) i Union Pigments zajmowały podobne części rynku prostego fosforanu cynku na terenie EOG wynoszące ok. 20%. James Brown zajmowała zdecydowanie mniejszą część tego rynku. Nabywcami fosforanu cynku są wielcy producenci farb. Rynek farbiarski jest zaś zdominowany przez kilka wielonarodowych grup przemysłu chemicznego.

- 4 W dniach 13 i 14 maja 1998 r. Komisja przystąpiła bez uprzedzenia do jednoczesnej kontroli w pomieszczeniach Heubacha, SNCZ i Tridentu na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia Rady nr 17 z dnia 6 lutego 1962 r. pierwszego rozporządzenia wprowadzającego w życie art. 85 i 86 traktatu (Dz.U. 1962, 13, str. 204). Jednocześnie w dniach 13–15 maja 1998 r. na wniosek Komisji skierowany na podstawie art. 8 ust. 3 protokołu 23 do Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym Urząd Nadzoru Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) przystąpił w tym samym czasie i bez uprzedzenia do przeprowadzania kontroli w pomieszczeniach Union Pigments na podstawie art. 14 ust. 2 rozdziału II protokołu 4 do Porozumienia między państwami EFTA w sprawie ustanowienia Urzędu Nadzoru i Trybunału Sprawiedliwości.

- 5 W toku postępowania administracyjnego Union Pigments i Trident zawiadomiły Komisję o zamiarze pełnej współpracy z nią, zgodnie z treścią komunikatu Komisji z dnia 18 lipca 1996 r. dotyczącego nienakładania grzywien lub obniżenia ich kwoty w sprawach dotyczących karteli [tłumaczenie nieoficjalne] (Dz.U. 1996 C 207, str. 4), zwanego dalej „komunikatem w sprawie współpracy”, i każda z ww. spółek złożyła stosowne oświadczenie dotyczące uczestnictwa w porozumieniach, decyzjach i praktykach uzgodnionych (zwanych dalej „kartelem”), które w dalszej części dokumentu zwane są „oświadczeniem Union Pigments” i „oświadczeniem Tridentu”.
- 6 W dniu 2 sierpnia 2000 r. Komisja wydała zgłoszenie zastrzeżeń w stosunku do przedsiębiorstw będących adresatami decyzji, której dotyczy niniejsze postępowanie (zob. pkt 7 poniżej), w tym również do skarżącej.
- 7 W dniu 11 grudnia 2001 r. Komisja wydała decyzję 2003/437/WE w sprawie postępowania wszczętego na mocy art. 81 traktatu WE oraz art. 53 Porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/37.027 — Fosforan cynku) (Dz.U. 2003 L 153, str. 1). Decyzją rozpatrywaną w niniejszym postępowaniu jest decyzja, o której powiadomiono omawiane przedsiębiorstwa i która załączona została do skargi (zwana dalej „zaskarżoną decyzją”). Decyzja ta różni się pod pewnymi względami od decyzji opublikowanej w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
- 8 W treści zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że między 24 marca 1994 r. a 13 maja 1998 r. Britannia (Trident począwszy od 15 marca 1997 r.), Heubach, James Brown, SNCZ i Union Pigments były członkami kartelu, który dotyczył prostego fosforanu cynku. Po pierwsze, członkowie kartelu dokonali podziału rynku, ustalając limity sprzedaży dla poszczególnych producentów. Po drugie, na każdym ze spotkań ustalali oni ceny „minimalne” lub „zalecane”, które były co zasady przestrzegane. Po trzecie, członkowie kartelu w pewnym stopniu rozdzielili między siebie klientów.

9 Sentencja zaskarżonej decyzji ma następującą treść:

„ Artykuł pierwszy

Poprzez uczestnictwo w ciągłym porozumieniu lub stosowanie uzgodnionych praktyk w sektorze fosforanu cynku Britannia [...], [...] Hans Heubach [...], James [...] Brown [...], [SNCZ], Trident [...] i [Union Pigments] naruszyły przepisy art. 81 ust. 1 traktatu oraz art. 53 ust. 1 Porozumienia EOG.

Okres trwania naruszenia był następujący:

- a) w przypadku [...] Heubacha[...], Jamesa [...] Browna [...], [SNCZ] i [Union Pigments]: od 24 marca 1994 r. do 13 maja 1998 r.;

- b) w przypadku Britannii [...]: od 24 marca 1994 r. do 15 marca 1997 r.;

- c) w przypadku Tridentu [...]: od 15 marca 1997 r. do 13 maja 1998 r.

[...]

Artykuł 3

Z tytułu wymienionego w art. 1 naruszenia nakłada się następujące grzywny:

- a) Britannia [...]: 3,37 miliona EUR;

- b) [...] Heubach [...]: 3,78 miliona EUR;

- c) James [...] Brown [...]: 940 000 EUR;

- d) [SNCZ]: 1,53 miliona EUR;

- e) Trident [...]: 1,98 miliona EUR;

- f) [Union Pigments]: 350 000 EUR.

[...]”.[tłumaczenie nieoficjalne]

- 10 Aby obliczyć wysokość grzywien, Komisja zastosowała metodologię zawartą w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 traktatu EWWiS (Dz.U. 1998, C 9, str. 3), zwanych dalej „wytycznymi”, a także zasady zawarte w komunikacie w sprawie współpracy.
- 11 Komisja rozpoczęła od ustalenia „kwoty podstawowej”, biorąc za podstawę wagę naruszenia i okres jego trwania (zob. motywy 261–313 zaskarżonej decyzji).
- 12 Jeśli chodzi o pierwszy z ww. czynników, uznała ona, że naruszenie należy uznać za „bardzo poważne”, mając na względzie rodzaj penalizowanego zachowania, jego rzeczywisty wpływ na rynek fosforanu cynku oraz okoliczność, że miało ono wpływ na cały wspólny rynek, a także — po jego utworzeniu — na cały rynek EOG (motyw 300 zaskarżonej decyzji). Komisja wyjaśniła, że niezależnie od dużej wagi naruszenia miała ona także na względzie okoliczność, że przedmiotowy rynek jest rynkiem niewielkim (motyw 303 zaskarżonej decyzji).
- 13 Komisja zastosowała wobec poszczególnych przedsiębiorstw zasadę „zróżnicowanego traktowania” po to, by z jednej strony uwzględnić ich faktyczne ekonomiczne możliwości spowodowania istotnego uszczerbku dla konkurencji, z drugiej zaś by ustalona grzywna spełniała dostatecznie swoją funkcję odstrasżającą (motyw 304 zaskarżonej decyzji). W tym celu dokonała ona podziału omawianych przedsiębiorstw na dwie grupy na podstawie ich „względnej pozycji na omawianym rynku”. Pozycja ta ustalana była w oparciu o wysokość obrotów osiągniętych w ramach EOG w ostatnim roku trwania naruszenia z tytułu sprzedaży omawianego produktu przez każde z tych przedsiębiorstw przy uwzględnieniu okoliczności, że skarżąca, Britannia (od 15 marca 1997 r. — Trident), Heubach i SNCZ były „głównymi producentami fosforanu cynku w ramach EOG zajmującymi podobne części rynku oscylujące wokół 20%” (motywy 307 i 308 zaskarżonej decyzji). Skarżąca została zakwalifikowana do pierwszej kategorii („punkt wyjścia” 3 miliony EUR) wraz z Britannią, Heubachem, SNCZ i Tridentem. James Brown, do którego należała „zdecydowanie mniejsza” część rynku, zakwalifikowany został do drugiej kategorii („punkt wyjścia” 750 000 EUR) (motywy 308 i 309 zaskarżonej decyzji).

- 14 Jeśli chodzi o czynnik długości trwania naruszenia, Komisja uznała, że zarzucone skarżącej naruszenie, które trwało od 24 marca 1994 r. do 13 maja 1998 r. było naruszeniem o „średniej” długości trwania (motywy 310 zaskarżonej decyzji). W związku z powyższym dokonała ona zwiększenia o 40% punktu wyjścia ustalonego dla skarżącej, co dało „kwotę podstawową” wynoszącą 4,2 miliona EUR (motywy 310 i 313 zaskarżonej decyzji).
- 15 Następnie Komisja uznała, że w niniejszej sprawie nie wystąpiły żadne okoliczności obciążające ani łagodzące (motywy 314–336 zaskarżonej decyzji). Nadto odrzuciła ona argumenty dotyczące „niekorzystnych okoliczności gospodarczych”, w których miało dojść do powstania kartelu oraz specyficznych cech przedsiębiorstw biorących w nim udział (motywy 337–343 zaskarżonej decyzji). Wobec powyższego Komisja ustaliła kwotę grzywny wobec skarżącej „przed zastosowaniem komunikatu [w sprawie współpracy]” na kwotę 4,2 miliona EUR (motywy 344 zaskarżonej decyzji).
- 16 Dalej Komisja przypominała o granicy, której zgodnie z art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 nie można przekroczyć przy nakładaniu grzywny na omawiane przedsiębiorstwa. W związku z powyższym wysokość nałożonej na skarżącą grzywny przed zastosowaniem komunikatu w sprawie współpracy została zredukowana do kwoty 700 000 EUR, zaś wysokość grzywny nałożonej na SNCZ została zredukowana do kwoty 1,7 miliona EUR. Wymieniony wyżej próg nie miał wpływu na wysokość grzywien nałożonych na pozostałe przedsiębiorstwa przed zastosowaniem komunikatu w sprawie współpracy (motywy 345 zaskarżonej decyzji).
- 17 Wreszcie Komisja obniżyła o 50% nałożoną na skarżącą grzywnę na podstawie komunikatu w sprawie współpracy, z uwagi na to, że skarżąca przekazała Komisji szczegółowe informacje dotyczące działań kartelu (motywy 354–356 zaskarżonej decyzji). Ostatecznie nałożona na skarżącą grzywna wyniosła 350 000 EUR (motywy 370 zaskarżonej decyzji).

Przebieg postępowania i żądania stron

- 18 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu Pierwszej Instancji w dniu 1 marca 2002 r. skarżąca wniosła będącą przedmiotem niniejszego postępowania skargę.
- 19 W piśmie, które wpłynęło do sekretariatu Sądu tego samego dnia, skarżąca wniosła o zastosowanie środka tymczasowego polegającego na zawieszeniu wykonania art. 3 lit. f) oraz art. 4 zaskarżonej decyzji dotyczących ukarania skarżącej grzywną.
- 20 Z uwagi na to, że w postępowaniu o zastosowanie środków tymczasowych strony doszły do porozumienia, Prezes Sądu postanowieniem z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie T-62/02 R Waardals przeciwko Komisji (niepublikowanym w Recueil) zarządził wykreślenie sprawy z rejestru oraz postanowił, że rozstrzygnięcie o kosztach nastąpi w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.
- 21 W piśmie z dnia 18 listopada 2003 r. Komisja powiadomiła Sąd, że Union Pigments znajduje się w upadłości i że przypuszcza ona, iż w tej sytuacji skarga zostaje cofnięta. W odpowiedzi na zadane przez Sąd pytanie syndyk masy upadłości Union Pigments wystosował w dniu 12 grudnia 2003 r. pismo, w którym oświadczył, że w czerwcu 2003 r. wobec ww. spółki toczyło się postępowanie w przedmiocie ogłoszenia upadłości, lecz że upoważnił on pełnomocników Union Pigments do dalszego prowadzenia niniejszego postępowania.
- 22 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (piąta izba) postanowił otworzyć procedurę ustną i zarządził — tytułem środków organizacji postępowania — by Komisja przedstawiła pewne dokumenty i odpowiedziała na pytania zadane jej na piśmie. Komisja zastosowała się do powyższych żądań.

23 Strony przedstawiły swoje stanowiska i udzieliły odpowiedzi na pytania Sądu na rozprawie, która miała miejsce w dniu 2 lipca 2004 r.

24 Skarżąca wnosi do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności lub zmianę art. 1 zaskarżonej decyzji w części dotyczącej długości okresu trwania zarzucanego jej naruszenia;
- stwierdzenie nieważności art. 3 lit. f) zaskarżonej decyzji lub zmniejszenie wysokości grzywny;
- uwzględnienie wniosku skarżącej w sprawie środków organizacji postępowania oraz środków dowodowych, a w szczególności wezwanie i przesłuchanie świadków, a także udostępnienie jej sporządzonego przez Komisję protokołu z wysłuchania stron z dnia 17 stycznia 2001 r.;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

25 Komisja wnosi do Sądu o:

- oddalenie skargi;
- obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

26 W uzasadnieniu swojej skargi skarżąca przedstawia dwa zarzuty. Pierwszy z nich dotyczy błędnej oceny okoliczności faktycznych oraz błędnej oceny dowodów przy stosowaniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17. Drugi zarzut dotyczy nieprawidłowego obliczenia wysokości grzywny oraz naruszenia zasad ogólnych.

1. W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego błędnej oceny okoliczności faktycznych oraz błędnej oceny dowodów przy stosowaniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17

27 Skarżąca twierdzi, że Komisja obliczyła kwotę grzywny w oparciu o błędną ocenę okoliczności faktycznych oraz błędną ocenę dowodów. Komisja w sposób niewystarczający wzięła pod uwagę wyjaśnienia złożone przez skarżącą co do okoliczności sprawy oraz jej uczestnictwa w kartelu. Skarżąca zarzuca Komisji nadmierne ograniczenie postępowania zarówno w czasie, jak i w zakresie badania okoliczności faktycznych. Takie podejście nie pozwoliło Komisji na uwzględnienie okoliczności, które mogłyby stanowić podstawę na przykład zwiększenia wysokości grzywny w stosunku do niektórych przedsiębiorstw, co oznaczało niesłuszne potraktowanie w ten sam sposób wszystkich przedsiębiorstw i ograniczało możliwość wydania wobec skarżącej decyzji, która byłaby bardziej korzystna.

28 Zarzut powyższy składa się z dwóch części, w których skarżąca stwierdza, że:

— Komisja dopuściła się błędu w ocenie długości okresu trwania uczestnictwa skarżącej w naruszeniu oraz jej wycofania się z kartelu;

- Komisja dopuściła się błędów w ocenie okoliczności faktycznych oraz w ocenie dowodów dotyczących skarżącej i jej roli w kartelu.

W przedmiocie pierwszej części zarzutu dotyczącej długości okresu trwania uczestnictwa skarżącej w naruszeniu i jej wystąpienia z kartelu

Argumenty stron

- 29 Skarżąca twierdzi, że Komisja popełniła błąd w ocenie długości okresu trwania jej uczestnictwa w naruszeniu i momentu jej wystąpienia z kartelu. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Komisja ma obowiązek wykazać nie tylko istnienie kartelu, lecz także długość okresu jego trwania (wyroki Sądu: z dnia 7 lipca 1994 r. w sprawie T-43/92 Dunlop Slazenger przeciwko Komisji, Rec. str. II-441, pkt 79 oraz z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawie T-48/98 Acerinox przeciwko Komisji, Rec. str. II-3859, pkt 55). Skarżąca przypomina, że Komisja ustaliła, iż uczestnictwo skarżącej w naruszeniu trwało od 24 marca 1994 r. do 13 maja 1998 r., czyli przez cztery lata i jeden miesiąc [zaskarżona decyzja art. 1 lit. a)]. Mimo że Komisja stwierdziła, iż skarżąca chwilowo wycofała się z kartelu (motyw 125 zaskarżonej decyzji), to jednak wywołała niesłuszne wrażenie co do tego wycofania się, poddając w wątpliwość, czy „rzeczywiście miało ono miejsce” (motyw 130 zaskarżonej decyzji).
- 30 Skarżąca przypomina, że oficjalnie powiadomiła o swoim wystąpieniu z kartelu faksem z dnia 24 kwietnia 1995 r. wysłanym w odpowiedzi na przypomnienie Europejskiej Rady Przemysłu Chemicznego (zwanej dalej „CEFIC”) w sprawie przekazywania danych liczbowych za maj oraz że pozostawała ona poza kartelem do sierpnia 1995 r. Skarżąca twierdzi, że pozostawała poza kartelem w okresie, który trwał od pięciu do sześciu miesięcy, tj. od marca 1995 r. — za który to miesiąc nie przekazała ona żadnych danych liczbowych dotyczących przedmiotowego rynku — do połowy sierpnia 1995 r. Dodatkowo skarżąca podnosi, że decyzję o wystąpieniu z kartelu podjęła „natychmiast po zebraniu [z dnia 27 marca 1995 r.]” zgodnie z zaleceniami zawartymi w notatce z dnia 30 marca 1995 r.

31 Skarżąca nie zgadza się z Komisją, która twierdzi, że jej wystąpienie z kartelu pozbawione było jakichkolwiek skutków. Stwierdza ona, że bez przekazywanych przez nią danych CEFIC nie była w stanie opracować dokładnych danych statystycznych i w związku z tym jej opracowania miały dla kartelu mniejszą wartość. Dodaje ona, że otrzymała zamówienia od klienta Tekno Winter (zwanego dalej „Teknosem”), któremu dostarczyła kontener towaru już po swoim wystąpieniu z klubu w kwietniu 1995 r. Działo się to poza porozumieniem w sprawie podziału rynku stosowanym przez pozostałych członków kartelu. W odpowiedzi na wysuwany przez Komisję argument, zgodnie z którym rzeczzone wystąpienie z kartelu wcale nie jest dowodem na to, że ekonomiczne zachowania skarżącej były zachowaniami całkowicie autonomicznymi, jako że sama wiedza na temat istnienia kartelu miała wpływ na jej decyzje ekonomiczne, skarżąca twierdzi, że okoliczność, iż nie była ona już poddana ograniczeniom narzucanym przez kartel, pozwoliła jej podejmować działania na jego niekorzyść. Fakt otrzymania zamówienia od Teknosa nie jest niczym innym jak dowodem na „całkowicie autonomiczne zachowanie ekonomiczne”. Na argument Komisji, zgodnie z którym — w braku przeciwnych dowodów — należy domniemywać, że przedsiębiorstwo, które nadal działa na danym rynku, korzysta z informacji uzyskanych od swoich konkurentów i kształtuje na ich podstawie swoją politykę działania, skarżąca odpowiada, że Komisja chyba nie chciała powiedzieć, iż powinna ona była wycofać się z rynku. Poza tym skarżąca twierdzi, że nie istniały powody, dla których miałyby ona wierzyć uzyskanym informacjom lub podejmować działania na ich podstawie, jako że po pierwsze, zalecane ceny nie były przestrzegane w krajach nordyckich, zaś praktykowane ceny znajdowały się poniżej kosztów produkcji, „które — jak można przypuszczać — nie były znacznie niższe od kosztów produkcji skarżącej”, po drugie zaś, wymiana informacji ustała począwszy od marca 1995 r.

32 W swojej replice skarżąca dodaje, że nie ograniczyła się ona do zachowań przedsiębiorstwa, które mimo koncentracji ze swoimi konkurentami stosuje na rynku mniej więcej niezależną politykę (wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-327/94 SCA Holding przeciwko Komisji, Rec. str. II-1373, pkt 142). W sposób bezpośredni przeskodziła ona osiągnięciu antykonkurencyjnych skutków, które stawiali sobie za cel pozostali uczestnicy kartelu (ww. wyrok w sprawie SCA Holding przeciwko Komisji, pkt 143). Zasada pewności prawa wymaga, by Komisja wykazała, iż skarżąca uczestniczyła w tym okresie w praktykach ograniczających konkurencję (wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-21/99 Dansk Rørindustri przeciwko Komisji, Rec. str. II-1681, pkt 62). Komisja jednak nie przedstawiła

dowodów na tę okoliczność. W konsekwencji należy uznać, że w omawianym wyżej okresie skarżąca nie uczestniczyła w kartelu. Jeśli chodzi o stwierdzenie Komisji, zgodnie z którym naruszenie można byłoby uznać za niemające charakteru ciągłego, gdyby skutkiem wystąpienia z kartelu było pozbawienie wymienianych informacji wszelkiej użyteczności, skarżąca odpowiada, że taka właśnie sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie, ponieważ informacje wymieniane przez pozostałych uczestników kartelu w braku danych liczbowych pochodzących od skarżącej były bezużyteczne.

33 Skarżąca dodaje, że uznając jej wystąpienie z kartelu za „czasowe” Komisja nieprawidłowo konstruuje stan faktyczny. Skarżąca twierdzi, że rezygnując z uczestnictwa w kartelu, nie miała na celu opuszczenia go tylko na krótki okres. Dowodem na to jest w szczególności fakt uzyskania przez nią zamówienia Teknosa.

34 Skarżąca podnosi, że w zaskarżonej decyzji Komisja wydaje się zakładać, iż skarżąca uczestniczyła w zebraniu członków kartelu, które miało miejsce w Londynie w dniu 12 czerwca 1995 r. Zdaniem skarżącej, Komisja — podniósłszy kwestię wzięcia przez skarżącą udziału w tym zebraniu bez zajęcia jednoznacznego stanowiska, czy faktycznie do tego doszło — oparła swoją decyzję na nieprawidłowej ocenie okoliczności faktycznych i zebranych dowodów. Skarżąca przypomina, że zarówno w swoim oświadczeniu, jak i w odpowiedzi na zgłoszenie zastrzeżeń powiadomiła Komisję o spotkaniu z przedstawicielem Heubacha, które miało miejsce w Heathrow (Londyn) w dniu 12 czerwca 1995 r. Jednak ani cel, ani porządek tego spotkania nie miały nic wspólnego z kartelem. Skarżąca przyznaje, że w tym samym dniu mogło mieć miejsce zebranie członków kartelu, jednak podkreśla, że nie była na nim obecna. Jej zdaniem, nie należy spekulować na temat licznych powodów, które mogły skłonić Heubacha do zaproponowania tego miejsca i daty spotkania. Skarżąca podaje, że w swoim oświadczeniu poinformowała, iż Heubach skorzystał z okazji w postaci spotkania, by nakłaniać ją do powrotu do klubu, lecz skarżąca nie przyjęła zaproszenia do wzięcia udziału w zebraniu tego klubu, co zresztą było przyczyną potraktowania jej przez pozostałych uczestników kartelu jako „obcej”.

35 Komisja zaprzecza, jakoby skarżąca skutecznie wystąpiła z kartelu, i nie zgadza się z zarzutem nieuwzględnienia tej okoliczności (motywy 230–234 zaskarżonej decyzji). Twierdzi ona w szczególności, że rzekome wycofanie się na okres trzech miesięcy i sześciu dni należy oceniać w świetle okoliczności, że omawiane naruszenie polegało na uczestnictwie w porozumieniu lub uzgodnionej praktyce (wyrok Trybunału z dnia 16 grudnia 1975 r. w sprawach połączonych od 40/73 do 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 i 114/73 Suiker Unie i in. przeciwko Komisji, Rec. str. 1663, pkt 164 i 173).

Ocena Sądu

36 Zgodnie z istniejącym orzecznictwem do Komisji należy nie tylko wykazanie istnienia kartelu, lecz także długości okresu jego trwania (powołany w pkt 29 powyżej wyrok w sprawie Acerinox przeciwko Komisji, pkt 55 oraz powołany w pkt 29 powyżej wyrok w sprawie Dunlop Slazenger przeciwko Komisji, pkt 79). Jest kwestią bezsporną, że skarżąca uczestniczyła w kartelu od dnia 24 marca 1994 r. do marca lub kwietnia 1995 r. oraz od 1 sierpnia 1995 r. do 13 maja 1998 r. Skarżąca twierdzi, że wystąpiła z kartelu na okres od marca 1995 r. do 1 sierpnia 1995 r.

37 W ocenie Sądu w niniejszej sprawie wystąpiły okoliczności, które wskazują na to, iż skarżąca wystąpiła na określony czas z kartelu. W odpowiedzi na wystosowane przez CEFIC żądanie przedstawienia danych liczbowych za marzec 1995 r. skarżąca, w przesłanym faksem w dniu 24 kwietnia 1995 r. piśmie, oznajmiła, że „wystąpiła z podgrupy stowarzyszenia producentów fosforanu cynku” i że w związku z tym nie będzie już przekazywać takich danych. Odpowiedź ta jest zgodna z wewnętrzną notatką sporządzoną w dniu 30 marca 1995 r. przez dyrektora sprzedaży i przeznaczoną dla pozostałych członków zarządu skarżącej (zwaną dalej „notatką z dnia 30 marca 1995 r.”), która zawiera zalecenie wycofania się z kartelu. Ponadto bezspornym jest fakt, że skarżąca nie przekazywała pozostałym przedsiębiorstwom dotyczących jej danych liczbowych między 24 kwietnia a 1 sierpnia 1995 r.

- 38 Jednak w ocenie Sądu Komisja mogła zasadnie stwierdzić, że skarżąca uczestniczyła w kartelu między 24 marca 1994 r. a 13 maja 1998 r. bez faktycznej przerwy.
- 39 Zgodnie z orzecnictwem wspólnotowym postawa konkurencyjna charakteryzuje się niezależnością w określaniu swojej polityki na wspólnym rynku (powołany w pkt 35 powyżej wyrok w sprawie Suiker Unie i in. przeciwko Komisji, pkt 173). Nawet jeśli uznać, że skarżąca faktycznie powstrzymała się od uczestnictwa w działaniach kartelu od końca marca 1995 r. do 1 sierpnia 1995 r., stwierdzić należy, że w tym krótkim okresie nie podjęła ona na nowo samodzielnej polityki rynkowej. Korzyść, jaką ciągnęła ona z dostępu do danych liczbowych dotyczących pozostałych członków kartelu, nie ustała w dniu, w którym nastąpiło jej wystąpienie z kartelu. Można przypuszczać, że skarżąca korzystała z uzyskanych już od swoich konkurentów informacji, w tym informacji przedstawionych na zebraniu, które odbyło się 27 marca 1995 r., aby określić swoją taktykę postępowania na rynku w czasie, w którym — zgodnie z jej twierdzeniem — wystąpiła ona z kartelu (zob. podobnie wyroki Trybunału z dnia 8 lipca 1999 r.: w sprawie C-49/92 P Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, Rec. str. I-4125, pkt 121 oraz w sprawie C-199/92 P Hüls przeciwko Komisji, Rec. str. I-4287, pkt 162). Warto dodać, iż sama skarżąca przyznaje, że w sierpniu 1995 r. ponownie przystąpiła do kartelu, ponieważ odczuwała pilną potrzebę uzyskania informacji dotyczących rynku (pkt 67 oświadczenia Union Pigments).
- 40 Ponadto stwierdzić należy, że z chwilą ponownego przystąpienia do kartelu skarżąca dostarczyła pozostałym jego członkom dane liczbowe, które obejmowały wstecz cały okres, w którym — zgodnie z jej twierdzeniem — miała ona nie uczestniczyć w kartelu. W konsekwencji skutki decyzji o zaprzestaniu przekazywania danych liczbowych były bardzo ograniczone. Warto dodać, że skarżąca nie zaprzeczyła, iż część rynku, którą zajmowała w 1995 r. pokrywała się z tą, która została jej przydzielona podczas zebrań kartelu.
- 41 Skarżąca twierdzi, że dostarczyła Teknosowi kontener towaru po tym, jak wycofała się z kartelu, i w sprzeczności z uzgodnieniami w sprawie podziału rynku. Stwierdzić jednak należy, że Komisja miała prawo uznać, iż skarżąca uzyskała wskazane wyżej zamówienie, działając w oparciu o informacje uzyskane na podstawie umów

zawartych w ramach kartelu (zob. podobnie w powołanym w pkt 39 powyżej orzecznictwie). Zgodnie z porozumieniem w sprawie przydziału Teknosa tylko producent, „na którego przyszła kolej”, mógł ustalać ceny niższe niż ustalone dla Teknosa. Jest kwestią bezsporną, że skarżąca zrealizowała przedmiotowe zamówienie Teknosa w kwietniu 1995 r. (motyw 230 zaskarżonej decyzji). Komisja mogła zasadnie twierdzić, że zamówienie to skarżąca uzyskała z uwagi na to, że znała cenę ustaloną na poprzednim zebraniu, tj. na zebraniu, które miało miejsce w dniu 27 marca 1995 r. Zachowanie skarżącej w tym względzie stanowi klasyczny przykład posunięcia członka kartelu wykorzystującego ten kartel dla własnych korzyści. Okoliczności tej nie można brać pod uwagę przy ocenie odpowiedzialności tego uczestnika kartelu (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 14 maja 1998 r. w sprawie T-308/94 Cascades przeciwko Komisji, Rec. str. II-925, pkt 230).

42 Poza tym, należy zauważyć, że skarżąca nie wystąpiła z kartelu po to, by donieść o nim Komisji, czy też po to, by ponownie przyjąć postawę konkurencyjną i wykazać się niezależnością na omawianym rynku. Przeciwnie, z notatki z dnia 30 marca 1995 r. wynika, że skarżąca próbowała wykorzystać swoje rzekome wycofanie się z kartelu dla własnych korzyści. Zgodnie z treścią tej notatki uznała ona, że pozostali uczestnicy prowadzili wewnętrzną współpracę w ramach kartelu oraz że podzielili nabywców i rynek ze szkodą dla skarżącej. Mimo podniesionego przez skarżącą na zebraniu kartelu w dniu 27 marca 1995 r. żądania pozostali uczestnicy nie chcieli zgodzić się na zwiększenie jej części rynku. Okoliczność ta podana została we wskazanej wyżej notatce jako przyczyna wystąpienia z kartelu. Z notatki tej wynika także, że skarżąca wyraźnie przewidywała możliwość ponownego przystąpienia do kartelu w przyszłości. W związku z tym, że skarżąca nie wystąpiła z kartelu w sposób definitywny i przystąpiła do niego ponownie ledwie kilka miesięcy po rzekomym jego opuszczeniu, Sąd jest zdania, iż skarżąca wykorzystała swoje wystąpienie dla uzyskania lepszych warunków w ramach kartelu, co stanowi kolejny przykład zachowania uczestnika kartelu wykorzystującego go dla swoich własnych korzyści (zob. podobnie orzecznictwo powołane w pkt 41 powyżej).

- 43 Okoliczność, że skarżąca nie brała udziału jedynie w zebraniu, które miało miejsce w dniu 12 czerwca 1995 r., nie umniejsza jej uczestnictwa w kartelu, które trwało ponad cztery lata. Należy dodać, że w spornym okresie skarżąca pozostawała w kontakcie z pozostałymi uczestniczącymi w kartelu przedsiębiorstwami, czego dowodem jest jej spotkanie z Heubachem na lotnisku Heathrow w dniu 12 czerwca 1995 r., czyli tego samego dnia i w tym samym miejscu, w którym odbyło się zebranie kartelu.
- 44 Dlatego też należy oddalić pierwszą część pierwszego zarzutu jako bezzasadną.

W przedmiocie części drugiej dotyczącej błędnej oceny okoliczności faktycznych oraz błędnej oceny dowodów dotyczących skarżącej i roli, jaką odegrała ona w kartelu

- 45 Druga część zarzutu pierwszego składa się z pięciu elementów, poprzez które skarżąca twierdzi, że Komisja popełniła błędy w ocenie:

— rozwoju jej sytuacji od momentu wszczęcia kontroli;

— jej oddziaływania na przedmiotowy rynek;

- jej uczestnictwa w kartelu przed 1994 r. oraz okoliczności, że nie była ona inicjatorem naruszenia;

- okoliczności, że nie brała ona udziału w kartelu w pełni;

- okoliczności, że natychmiast zaprzestała naruszenia.

W sprawie elementu pierwszego dotyczącego rozwoju sytuacji skarżącej od momentu wszczęcia kontroli

— Argumenty stron

- 46 Skarżąca twierdzi, że Komisja nie uwzględniła należycie okoliczności dotyczącej pogarszającej się sytuacji finansowej skarżącej, mimo że skarżąca informowała ją o tym przed przyjęciem przez Komisję zaskarżonej decyzji. Zdaniem skarżącej, należało również uwzględnić ostatnie zmiany w tym zakresie.
- 47 Po pierwsze skarżąca wskazuje na fakt, iż w zaskarżonej decyzji Komisja niesłusznie stwierdziła, że skarżąca „zatrudnia obecnie 30 pracowników” (motyw 28). Skarżąca twierdzi, iż poinformowała Komisję o tym, że zatrudnia tylko 25 pracowników.

- 48 Po drugie skarżąca zwraca uwagę na swoją krytyczną sytuację finansową. Jej obrót spadł z 68,7 miliona koron norweskich (NOK) w 1997 r. do 57,2 miliona NOK (ok. 6,92 miliona EUR) w 2001 r. Straty, jakie poniosła w latach 2000 i 2001, wynoszące — odpowiednio — 317 589 EUR i 310 659 EUR, świadczą o tym, że prowadzona przez nią działalność jest mało rentowna. Skarżąca dodaje, że w roku 1997 jej wynik finansowy przed opodatkowaniem wyniósł 1 148 837 NOK, zaś w latach 2000 i 2001 wyniósł on odpowiednio — 3 413 554 NOK i — 3 496 000 NOK. Poza tym jej środki własne uległy znaczącemu zmniejszeniu głównie z powodu strat zarejestrowanych w latach 2000 i 2001. W 2001 r. jej własne środki wynosiły jedynie 466 095 NOK (ok. 58 300 EUR), co odpowiadało 15% wysokości grzywny nałożonej przez Komisję.
- 49 Skarżąca przypomina, że nie była ona w stanie uzyskać gwarancji bankowej zabezpieczającej zapłatę grzywny i że w związku z tym złożyła w Sądzie wniosek o zastosowanie środka tymczasowego polegającego na zawieszeniu obowiązku zapłaty tej grzywny. Dodaje, że ostatnio nie jest w stanie regulować wszystkich swoich zobowiązań.
- 50 Komisja jest zdania, że omawiany element pierwszy nie ma znaczenia dla oceny zgodności z prawem zaskarżonej decyzji.

— Ocena Sądu

- 51 Zdaniem Sądu, omawiany element drugiej części zarzutu pierwszego w rzeczywistości nie dotyczy wcale błędnej oceny okoliczności faktycznych i błędnej oceny dowodów. Chociaż prawdą jest, że w zaskarżonej decyzji Komisja

stwierdziła, iż skarżąca „zatrudni[ła] [wówczas] około 30 pracowników” (motyw 28), mimo że skarżąca powiadomiła ją, iż zatrudnia ich jedynie 25, to jednak nie ma to znaczenia dla oceny zgodności z prawem zaskarżonej decyzji. Poza tym należy zauważyć, że skarżąca — powołując się przede wszystkim na swoją krytyczną sytuację finansową — nie wskazuje w tym zakresie na jakiegokolwiek błędy w ocenie zaskarżonej decyzji. W szczególności argumenty skarżącej dotyczące zmian w jej sytuacji ekonomicznej po przyjęciu zaskarżonej decyzji nie mają znaczenia dla oceny ewentualnych błędów w ocenie okoliczności faktycznych w zaskarżonej decyzji.

- 52 Argumenty podnoszone przy okazji omawianego elementu pierwszego drugiej części zarzutu mają znaczenie jedynie wobec okoliczności, które mogły być wzięte pod uwagę, jeśli chodzi o ostatnią część drugiego zarzutu dotyczącą niemożności zapłaty grzywny (zob. pkt 172–181 poniżej).

W przedmiocie drugiego elementu dotyczącego wpływu skarżącej na przedmiotowy rynek

— Argumenty stron

- 53 Skarżąca zarzuca Komisji niedostateczne uwzględnienie przez nią faktu, iż jej oddziaływanie na rynek było bardzo niewielkie oraz że jej możliwości manewru były ograniczone ze względu na jej stosunki z dystrybutorami i klientami. Po pierwsze, jeśli chodzi o jej sieć dystrybucji, skarżąca twierdzi, że przez wiele lat cała jej produkcja fosforanu cynku przeznaczona dla Europy kontynentalnej sprzedawana była na rzecz BASF w ramach umowy o koprodukcji. Skarżąca dodaje, że produkowany przez nią fosforan cynku pakowany był w torby lub pudełka noszące logo BASF i że następnie był on sprzedawany jako produkt BASF. Z uwagi na uzależnienie skarżącej od BASF oraz dużą różnicę w rozmiarze i potencjale między tą spółką a skarżącą, skarżąca nie miała praktycznie żadnego wpływu na wysokość

cen towarów świadczonych przez nią na rzecz BASF. Mimo wygaśnięcia umowy z BASF w 1997 r. spółka ta była nadal ważnym klientem. Ponadto skarżąca zwraca uwagę na fakt, że Wengain Ltd (zwana dalej „Wengain”) — jej wyłączny dystrybutor na rynku brytyjskim dla licznych produktów, w tym dla fosforanu cynku — importowała i sprzedawała także inne produkty pochodzące z różnych przedsiębiorstw, oferując w ten sposób całą gamę produktów przeznaczonych dla przemysłu farbiarskiego. Wengain dokonywała zakupu towaru od skarżącej za cenę opartą na bezpłatnej dostawie i sprzedawała je dalej na terenie Zjednoczonego Królestwa za cenę, którą sama ustalała. Jeśli zaś chodzi o ważnych klientów i dostawy przekraczające dziesięć ton, skarżąca miała prawo sama uczestniczyć w negocjacjach i świadczyć swoje produkty bezpośrednio. Z uwagi na jej sieć dystrybucji skarżąca miała ograniczone możliwości manewru, jeśli chodzi o ilość sprzedawanych towarów, a jej możliwości wpływania na wysokość sprzedaży i ceny były niewielkie. Dotyczyły one jedynie bezpośrednich klientów skarżącej.

54 Po drugie, skarżąca twierdzi, że Komisja niedostatecznie uwzględniła okoliczność, że znalazła się ona w sytuacji zależności od swoich konkurentów, którzy byli także jej klientami. Skarżąca sprzedawała chromian cynkowy na rzecz Heubacha i SNCZ. Ta ostatnia spółka była jej najważniejszym klientem w tym zakresie. Niektórzy spośród klientów i konkurentów skarżącej chcieli uzyskać wyższe ceny za fosforan cynku, aby obniżyć do bardziej konkurencyjnych ceny zmodyfikowanego fosforanu cynku. Skarżąca nie chciała szkodzić stosunkom łączącym ją z konkurentami będącymi także jej klientami. Stwierdza ona, że wywierali oni na nią silne naciski, aby dołączyła do kartelu. Skarżąca dodaje, że wbrew temu, co twierdzi Komisja, nie sugeruje ona, że została zmuszona do uczestnictwa w kartelu, lecz twierdzi, że poddana była naciskom ze strony konkurentów i nie widziała na ówczesną chwilę innej możliwości.

55 Komisja zaprzecza, jakoby skarżąca miała jedynie ograniczone możliwości wpływania na ceny praktykowane wobec klientów, oraz nie zgadza się z twierdzeniem, że w zaskarżonej decyzji nie uwzględniła należyście okoliczności, że skarżąca uzależniona była od swoich konkurentów, którzy byli również jej klientami.

- 56 W odpowiedzi na twierdzenie skarżącej, że nie miała ona żadnego wpływu lub tylko niewielki wpływ na ilości sprzedawane w Zjednoczonym Królestwie oraz na terenie Niemiec, Komisja zaznacza, że nawet jeśli było to prawdą, to fakt ten jest bez znaczenia, albowiem części rynku obliczane były na poziomie EOG.
- 57 Komisja zwraca również uwagę na fakt, iż liczby figurujące w załącznikach 23–25 do skargi, które dotyczą sprzedaży fosforanu, nie odpowiadają dokładnie tym, które zostały przedstawione w piśmie z dnia 17 marca 1999 r. Podkreśla ona, że skarżąca nie wyjaśniła, skąd wzięły się te różnice.

— Ocena Sądu

- 58 Po pierwsze, jeśli chodzi o twierdzenie, że Komisja dopuściła się błędu w ocenie wpływu skarżącej na „dystrybutorów”, należy stwierdzić, że w toku niniejszego postępowania skarżąca nie dostarczyła dowodów na tę okoliczność.
- 59 Wbrew twierdzeniu skarżącej, zgodnie z którym cały fosforan cynku przeznaczony dla Europy kontynentalnej sprzedawany był za pośrednictwem BASF, z załączników do skargi wynika, że skarżąca zaopatrywała w fosforan cynku także inne przedsiębiorstwa z Europy kontynentalnej. Ponadto umowa o koprodukcji z BASF wygasła w kwietniu 1997 r. Wreszcie, skarżąca zaczęła nawiązywać kontakty z byłymi klientami BASF (pkt 77 oświadczenia Union Pigments). Nawet jeśli BASF rzeczywiście miał istotny wpływ na skarżącą przed kwietniem 1997 r., oddziaływanie to nie mogło być równie istotne w ostatnim roku obowiązywania umowy.

- 60 Jeśli zaś chodzi o Wengain — dystrybutora skarżącej na terenie Zjednoczonego Królestwa — należy przypomnieć, że skarżąca wzięła udział w kartelu, by położyć kres poważnej wojnie cenowej w Zjednoczonym Królestwie. Sama przyznała z jednej strony, że w czasie tej wojny cenowej mogła zorganizować na terenie Zjednoczonego Królestwa kontratak (pkt 45 oświadczenia Union Pigments), z drugiej zaś, że jedną z korzyści istnienia kartelu było zakończenie wojny cen na terenie Zjednoczonego Królestwa, w której brała ona udział (pkt 49 oświadczenia Union Pigments i wewnętrzna notatka z dnia 30 marca 1995 r.). Fakty te pokazują, że skarżąca mogła wpływać na politykę cenową Wengain na rynku brytyjskim.
- 61 W każdym razie, bezspornym jest, że zajmowana przez skarżącą część rynku była bardzo zbliżona do tej, która została jej przydzielona w ramach kartelu, co oznacza, że skarżąca miała dostateczną możliwość wpływania na dystrybutorów, by wprowadzić w życie porozumienie w sprawie kwot sprzedaży. Co więcej, skarżąca przyznała w swoim oświadczeniu, że z każdym rokiem kartel owocował większą „spójnością”, jeśli chodzi o ceny, z wyjątkiem krajów nordyckich (pkt 73 oświadczenia Union Pigments). Z powyższego wynika, iż Komisja słusznie uznała, że wpływ wywierany przez skarżącą na dystrybutorów był wystarczający, by zapewnić wprowadzenie w życie porozumienia w sprawie cen.
- 62 Na podstawie powyższych rozważań należy odrzucić pierwszy argument powołany w uzasadnieniu omawianego drugiego elementu.
- 63 Po drugie, co się tyczy twierdzenia, jakoby skarżąca miała być uzależniona od swoich klientów i konkurentów (zob. pkt 54 powyżej), to nawet przy założeniu, że skarżąca poddawana była naciskom, nie powinna ona posługiwać się tym argumentem z uwagi na to, że zamiast uczestniczyć w inkryminowanych działaniach mogła donieść o tych naciskach stosownym władzom i złożyć w Komisji skargę na podstawie art. 3 rozporządzenia nr 17 (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-17/99 KE KELIT przeciwko Komisji, Rec. str. II-1647, pkt 50 oraz wskazane tam orzecznictwo). Co więcej, po tym jak skarżąca miała wystąpić z kartelu w roku 1995, przystąpiła do niego ponownie po to, by — jak sama twierdzi

— uzyskać informacje dotyczące rynku (pkt 67 oświadczenia Union Pigments), nie zaś wskutek nacisków. Trzeba jeszcze dodać, że twierdzenia skarżącej, jakoby była zmuszona do uczestnictwa w kartelu nie da się pogodzić z wycofaniem się przez nią z tego kartelu.

64 Na podstawie powyższych rozważań należy oddalić ten element drugiej części zarzutu.

W przedmiocie trzeciego elementu dotyczącego okoliczności, że skarżąca nie była inicjatorem naruszenia

— Argumenty stron

65 Skarżąca twierdzi, że Komisja dopuściła się błędu w ocenie okoliczności faktycznych, jeśli chodzi o jej kontakty z członkami kartelu przed marcem 1994 r. Wskazuje, iż Komisja uznała, że kartel w przedmiotowym sektorze doszedł do skutku w marcu 1994 r. (motyw 81 zaskarżonej decyzji). Tymczasem w rzeczywistości powstał on wcześniej i to zanim skarżącej zaproponowano przystąpienie do niego. Skarżąca twierdzi, że „pozostali konkurenci” porozumieli się już wcześniej w sprawie podziału rynku, a każdemu z jej trzech głównych konkurentów, tj. SNCZ, Britannii i Heubachowi przypadła taka sama część rynku wynosząca 24%. Skarżąca zaznacza, że podejrzewała ona istnienie „kartelu w ramach kartelu”, „zamkniętego kręgu”, który funkcjonował zanim skarżąca zaproszona na zebranie w dniu 24 marca 1994 r. Za istnieniem takiego „zamkniętego kręgu” przemawiają także ustalenia Komisji, która stwierdza, że Trident oświadczył, iż między Pasminco Europe-ISC Alloys (poprzednikiem Tridentu) a jej konkurentami dochodziło w latach 1989–1994 do regularnych kontaktów, a osoba odpowiedzialna za sprzedaż była w stałym kontakcie z konkurentami między innymi poprzez bezpośrednią linię telefoniczną (motyw 76 zaskarżonej decyzji). Skarżąca twierdzi, iż nigdy nie kontaktowała się z wymienioną wyżej osobą odpowiedzialną za sprzedaż w sprawie sytuacji na rynku i poziomu cen. Okoliczność, że między pozostałymi przedsiębiorstwami doszło do kartelu, zanim skarżącej zaproponowano przyłączenie się do nich, potwierdza przynajmniej częściowo, że nie była ona członkiem zamkniętego kręgu utworzonego przez członków założycieli.

- 66 Skarżąca dodaje, że ustalenie Komisji, zgodnie z którym w październiku 1993 r. odbyło się zebranie, którego celem było „położenie kresu wojnie cenowej i przywrócenie porządku na rynku”, potwierdza fakt istnienia kartelu przed zebraniem w dniu 24 marca 1994 r. (motyw 315 zaskarżonej decyzji). Skarżąca twierdzi, że nie brała udziału w tym zebraniu. Mimo że zarówno w pisemnej odpowiedzi na przedstawienie zarzutów, jak i w formie ustnej wyjaśniała ona, iż nie brała udziału w tym zebraniu, Komisja nie zajęła stanowiska w tej kwestii i w zaskarżonej decyzji stwierdziła tylko, że skarżąca zaprzeczała, jakoby brała udział w przedmiotowym zebraniu (motyw 86 zaskarżonej decyzji). Okoliczność, że — jak się wydaje — Komisja nie próbowała ustalić faktów dotyczących tego spotkania, zadziałała na szkodę skarżącej. W odpowiedzi na twierdzenie Komisji, zgodnie z którym w oświadczeniach z dnia 2 września 1998 r. skarżąca sama określiła zebranie z dnia 24 marca 1994 r. jako „pierwsze zebranie klubu” skarżąca stwierdza, że miała wyraźnie na myśli „pierwsze zebranie, na którym była obecna”.
- 67 Następnie skarżąca wskazuje na fakt, iż w zaskarżonej decyzji Komisja stwierdza, że nie udało jej się zidentyfikować przywódcy oraz że kartel stanowi „wspólne przedsięwzięcie większości konkurentów sektora fosforanu cynku” (motyw 319 zaskarżonej decyzji). Zarzuca ona Komisji, że ta nie uwzględniła faktu, iż to pozostali uczestnicy kartelu podjęli inicjatywę utworzenia kartelu i że pierwsze zebranie odbyło się, zanim zaproponowano jej przystąpienie do kartelu. Mając na uwadze, że nie uczestniczyła ona w zebraniu w 1993 r., które dało początek kartelowi, niesprawiedliwym jest potraktowanie skarżącej pod względem odpowiedzialności za powstanie kartelu w ten sam sposób co pozostałych uczestników kartelu. Gdyby miało się okazać prawdą, że pierwsze zebranie pięciu producentów miało miejsce najpóźniej 24 marca 1994 r., oznaczałoby to, że Komisja — nie uwzględnivszy okoliczności, iż do wielostronnych spotkań między czterema producentami dochodziło przed rokiem 1994 — potraktowała skarżącą w sposób dla niej krzywdzący. Zdaniem skarżącej, Heubach zachowywał się jak faktyczny przywódca kartelu, w każdym razie wobec niej. Dodaje ona, iż dla zidentyfikowania przywódcy kartelu nie jest konieczne, by został on narzucony przez jednego z jego uczestników.

68 Jeśli zaś chodzi o odmowę szczególnego potraktowania skarżącej przez Komisję z uwagi na to, że to pozostali uczestnicy byli twórcami kartelu, zanim zaproponowali, by skarżąca do niego przystąpiła, skarżąca twierdzi, że nie można uznać za całkowicie pozbawione znaczenia wydarzeń, które miały miejsce przed okresem, którego dotyczy zaskarżona decyzja lub po tym okresie. Dokonany przez Komisję wybór elementów stanu faktycznego, które należy wziąć pod uwagę, niekorzystnie wpływa na ocenę powagi naruszenia, którego dopuściła się skarżąca poprzez udział w kartelu. Nawet jeśli przy dokonywaniu kontroli i wydawaniu decyzji Komisja musiała ograniczyć się do pewnego okresu — co ma niewielkie znaczenie przy ustalaniu wysokości grzywny w stosunku do pozostałych uczestników kartelu — to jednak nie powinno być tak, że cierpi na tym skarżąca, której odmówiono bycia potraktowaną w sposób szczególny, co z pewnością okazałoby się dla niej korzystne.

69 Komisja odpiesa powyższe zarzuty, twierdząc, że nigdy nie dokonała ustalenia, iż to skarżąca była inicjatorem kartelu, ani też że brała ona udział w zebraniu w październiku 1993 r. Twierdzi, że ograniczyła się jedynie do stwierdzenia naruszenia, które trwało od 1994 r. Chociaż możliwe jest, że do powstania kartelu doszło przed 1994 r., jest kwestią oczywistą, że zaskarżona decyzja tego okresu nie dotyczy i w związku z tym wszelka dyskusja na ten temat jest bezcelowa. Komisja zwraca uwagę, że w swoich oświadczeniach z 2 września 1998 r. skarżąca określa zebranie z 24 marca 1994 r. jako „pierwsze zebranie »klubu«”. Odsyła ona w tym względzie do analizy dokonanej w części dotyczącej ewentualnych okoliczności łagodzących.

70 W każdym razie ustalenie, że pozostali adresaci zaskarżonej decyzji byli „przywódcami” kartelu lub że kartel obejmował także inne rynki, lub że trwał od dłuższego czasu, nie przysporzyłoby skarżącej żadnych korzyści.

— Ocena Sądu

- 71 Przed wszystkim należy stwierdzić, że mimo iż na podstawie zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego można stwierdzić, że między producentami fosforanu cynku dochodziło przed 24 marca 1994 r. do kontaktów antykonkurencyjnych (zob., np. motywy 76–80, 82–86 i 225 zaskarżonej decyzji), Sąd jest zdania, że Komisja mogła zasadnie uznać, że naruszenie rozpoczęło się na zebraniu, które miało miejsce w wymienionym wyżej dniu. W tym względzie należy stwierdzić, że skarżąca zaprzeczyła, jakoby brała udział w zebraniu, które miało miejsce w październiku 1993 r. (motyw 86 zaskarżonej decyzji), i w związku z tym Komisja miała prawo uznać, iż pierwszym zebraniem, w którym wzięły udział wszystkie przedsiębiorstwa, do których skierowana jest zaskarżona decyzja, było zebranie z 24 marca 1994 r. Ponadto, zebranie to było pierwszym z serii regularnych zebrań kartelu. Dodać trzeba, że pierwsze zebrania kartelu, które miały miejsce 24 marca i 3 maja 1994 r., zbiegły się z pismem CEFIC z dnia 26 maja 1994 r., w którym zawiadomiła ona o utworzeniu grupy wymieniającej dane liczbowe na temat fosforanu cynku (motywy 66, 109 i 112 zaskarżonej decyzji).
- 72 W każdym razie, nawet jeśli założyć, że naruszenie zaczęło się wcześniej, nie ma to dla sytuacji skarżącej żadnego znaczenia, albowiem wzięła ona udział w naruszeniu dopiero poczynawszy od 24 marca 1994 r. A zatem argument skarżącej, zgodnie z którym do kartelu doszło w październiku 1993 r., nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w przedmiocie skargi o stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji.
- 73 Skarżąca twierdzi, iż Komisja powinna była uznać, że to pozostali uczestnicy kartelu, a w szczególności Heubach, byli inicjatorami utworzenia kartelu, oraz że Komisja niewłaściwie oceniła rolę, jaką odegrała skarżąca. O ile prawdą jest, że zgodnie z wytycznymi „rola przywódcy lub prowokatora [inicjatora] naruszenia” może stanowić okoliczność obciążającą, która uzasadnia zwiększenie kwoty podstawowej

(pkt 2 tiret trzecie), o tyle w niniejszej sprawie Komisja stwierdziła, że kartel był „wspólnym przedsięwzięciem większości konkurentów sektora fosforanu cynku i nie da się w związku z tym zidentyfikować przywódcy” (motyw 319 zaskarżonej decyzji). Dlatego też wbrew temu, co wydaje się twierdzić skarżąca, Komisja nie zwiększyła kwot grzywien na tej podstawie. Z powyższego wynika, że ww. ustalenie Komisji nie zadziało na szkodę skarżącej. Ponadto nie ma powodu, by podważać słuszność takiego ustalenia, albowiem z akt sprawy nie wynika, by któreś z przedsiębiorstw było inicjatorem utworzenia kartelu (zob., np. motywy 314–318 zaskarżonej decyzji).

- 74 Na podstawie powyższych rozważań należy stwierdzić, że omawiany trzeci element jest bezzasadny.

W przedmiocie czwartego elementu dotyczącego twierdzenia, że skarżąca nie uczestniczyła w kartelu w pełni

— Argumenty stron

- 75 Skarżąca twierdzi, że Komisja niesłusznie nie uwzględniła okoliczności, iż nie brała ona w pełni udziału w kartelu i że w taki sposób sytuację postrzegali również pozostali członkowie kartelu. W uzasadnieniu tego stwierdzenia powołuje się ona na liczne okoliczności. Po pierwsze, twierdzi, że nie brała udziału w pierwszym zebraniu, które miało miejsce w październiku 1993 r. Po drugie, współpracowała ona w ramach kartelu z dużym wahaniem. W tym względzie wskazuje ona na przyznaną przez Komisję okoliczność, że CEFIC zmuszony był wystosować do niej w dniu 15 czerwca 1994 r. przypomnienie, aby przekazała stosowne informacje (motyw 109 zaskarżonej decyzji). Po trzecie, ustalenia Komisji w sprawie notatek dotyczących zebrania w dniu 27 marca 1995 r. w Londynie są dowodem na to, że skarżąca nie

była traktowana na równi z pozostałymi uczestnikami kartelu. Skarżąca podnosi, że jeden z jej pracowników odnotował w swoim kalendarzu pod datą 27 marca 1995 r., że na zebraniu tym należy zażądać, by była ona traktowana jak „członek uczestniczący w pełni w kartelu z przydziałem klientów” (motyw 122 zaskarżonej decyzji). Po tym zebraniu dyrektor sprzedaży skarżącej w notatce z 30 marca 1995 r. zapisał, że pozostali uczestnicy „nie chcieli przyznać jej większej części rynku” (motyw 122 zaskarżonej decyzji). Komisja przyznała również, że skarżąca była przekonana, iż „pozostali członkowie kartelu ją oszukują” (motyw 124 zaskarżonej decyzji).

- 76 Po czwarte, skarżąca zaznacza, że nie brała udziału w porozumieniu w sprawie przydziału Teknosa. Twierdzi, że — jak zauważa Komisja (motyw 99 zaskarżonej decyzji) — powodem, dla którego pozostałe trzy przedsiębiorstwa tylko raz postanowiły, że powinna ona dostarczyć kontener towaru na rzecz Teknosa, była chęć zapobieżenia sytuacji, w której Teknos powziąłby podejrzenie co do istnienia kartelu. W każdym razie zamówienie to zadziało na szkodę innych przedsięwzięć na terenie Finlandii. W opinii skarżącej notatka z dnia 30 marca 1995 r. stanowi dowód na to, że skarżąca nie brała udziału w porozumieniu w sprawie przydziału Teknosa. Skarżąca zarzuca Komisji, że ta nie wyciągnęła żadnych wniosków z faktu, iż zamówienie od Teknosa przyszło do niej już po jej wystąpieniu z klubu w kwietniu 1995 r. (motyw 131 zaskarżonej decyzji). Tymczasem, jedyną słuszną konkluzją byłoby stwierdzenie, że skarżąca nie była stroną tego porozumienia, co ponadto świadczy o tym, że nie brała ona w pełni udziału w kartelu. Co się tyczy stwierdzenia Komisji, jakoby skarżąca „sama przyznała”, że skorzystała na przydzieleniu jej Teknosa na okres sześciu miesięcy, skarżąca powtarza, że klient ten przydzielony jej został tylko jeden raz i nie na okres sześciu miesięcy.

- 77 Skarżąca nie zgadza się z twierdzeniem Komisji, zgodnie z którym materiał dowodowy wskazuje na to, iż nie odegrała ona biernej roli w kartelu. Jej zdaniem, o ile dowody te przedstawiają nieco naiwny obraz działalności klubu, nie pozwalają one jednak na przesądzenie o aktywnej czy też biernej roli skarżącej w kartelu. Okoliczność zebrania takich dokumentów, jak te, które Komisja znalazła w pomieszczeniach skarżącej, nie przeszkadza uznaniu, że odegrana przez nią rola była bierna. Tak naprawdę skarżąca odegrałaby znacznie bardziej aktywną rolę, gdyby takie dokumenty usunęła lub zniszczyła. Skarżąca dodaje, że fakt, iż od czasu do czasu rezerwowała ona na zmianę sale konferencyjne, potwierdza jedynie jej

bierną rolę w kartelu. Jeśli zaś chodzi o próby sprawienia przez Komisję wrażenia, że skarżąca nie wspomniała o zebraniu z 9 stycznia 1995 r., skarżąca twierdzi, iż w jej ocenie zebranie to — którego celem było doprowadzenie do poprawy jej stosunków z jedną z pozostałych spółek — nie było „zebraniem klubu”. Okoliczności tej nie należy brać pod uwagę przy ocenie zachowania skarżącej.

78 Przedstawiony przez Komisję opis postępowania przedstawicieli skarżącej na zebraniach kartelu wprowadza w błąd i sprawia niesłuszne wrażenie, jakoby chodziło o pracowników na tak wysokim szczeblu, jak szczebel, na którym reprezentowane były pozostałe przedsiębiorstwa. Komisja stwierdziła, iż pozostałe przedsiębiorstwa reprezentowane były przez najwyższych szczeblem członków personelu zarządzającego, tj. przez oddelegowanych zarządców, dyrektorów generalnych lub prezesów, zaś skarżąca reprezentowana była przez „jednego z zarządców oraz przez dyrektora międzynarodowej sprzedaży” (motyw 71 zaskarżonej decyzji). Mimo że pan R. rzeczywiście nosił tytuł „zarządcy”, tytułowi temu nie odpowiadała jednak żadna kategoria prawna i nie mówił on nic na temat jego pozycji, uprawnień i obowiązków, które były dość porównywalne do uprawnień i obowiązków dyrektora sprzedaży — pana B. Tymczasem pozostali przedsiębiorcy wybierali na swoich przedstawicieli na te zebrania osoby na najwyższym szczeblu dyrektorskim. Na początku naruszenia pan W. był oddelegowanym zarządcą skarżącej.

79 Komisja nie zgadza się z argumentacją skarżącej. Podkreśla, że nie musiała ona brać udziału w kartelu, i stwierdza, że z opisanych w zaskarżonej decyzji faktów, popartych licznymi dowodami, wynika, iż jej rola nie może być uznana za „bierną”. Przeciwnie, zebrane w sprawie dowody świadczą o tym, że wprowadzała ona w życie zawarte w ramach kartelu porozumienia.

80 Komisja twierdzi, że skarżąca skorzystała z przydziału klientów. W odpowiedzi na skargę podnosi ona, że w 1997 r. doszło do przydzielenia Teknosa skarżącej na okres

sześciu miesięcy, co skarżąca sama przyznała. W swojej duplice Komisja przyznaje, że „przez pomyłkę uczyniła odniesienie do innego przydziału klienta”, lecz przypomina, że skarżąca nie przeciwstawiła się zawartemu w zaskarżonej decyzji stwierdzeniu, iż przydzielono jej Teknosa.

— Ocena Sądu

- 81 Zdaniem Sądu, Komisja słusznie uznała, iż skarżąca w pełni uczestniczyła w kartelu. Jak zostanie wykazane poniżej, skarżąca wzięła udział we wszystkich najważniejszych przejawach naruszenia.
- 82 Po pierwsze, jest kwestią bezsporną, że skarżąca regularnie brała udział w zebraniach kartelu. Komisja słusznie uznała, że uczestniczyła ona w piętnastu z szesnastu zebrań wielostronnych, które udało się zidentyfikować w czasie trwania kartelu (motywy 102, 107, 112, 116, 120, 132, 133, 137, 151, 157, 168 i 181 zaskarżonej decyzji). Skarżąca była nawet organizatorem niektórych spotkań (motywy 120, 136 i 160 zaskarżonej decyzji). Argument skarżącej, zgodnie z którym nie wzięła ona udziału w zebraniu w październiku 1993 r., jest bez znaczenia, albowiem Komisja stwierdziła, iż do powstania kartelu doszło dopiero 24 marca 1994 r.
- 83 Argument skarżącej, zgodnie z którym nie reprezentowali jej przedstawiciele ze szczebla równie wysokiego, jak szczebel, na którym plasowali się przedstawiciele pozostałych przedsiębiorstw, nie jest dowodem na to, iż nie uczestniczyła ona w pełni w kartelu. Wbrew temu, co sugeruje skarżąca, Komisja nie stwierdziła, że pozostałe przedsiębiorstwa reprezentowane były przez osoby zarządzające najwyższego szczebla. Wskazała ona jedynie na osoby, które zwykle reprezentowały te

przedsiębiorstwa na zebraniach kartelu. Ponadto szczebel, na którym reprezentowana była skarżąca, nawet jeśli chodziło tylko o dyrektora sprzedaży, był wystarczająco wysoki, by wykazać pełne uczestnictwo skarżącej w tych zebraniach.

84 Po drugie, skarżąca nie zaprzecza swojemu pełnemu zaangażowaniu w porozumienie dotyczące kwot sprzedaży (pkt 51–53 oświadczenia Union Pigments). Poza tym wewnętrzna notatka z 30 marca 1995 r. świadczy o tym, że zażądała ona nawet zwiększenia przyznanej jej części rynku (motyw 122 zaskarżonej decyzji). Zgodnie z treścią tego porozumienia skarżąca przedstawiała CEFIC, a później jego następcy Verband des Mineralfarbenindustrie eV, dane dotyczące wielkości sprzedaży (pkt 51–53 oświadczenia Union Pigments; motywy 109, 110, 130, 134, 144, 153 i 184 zaskarżonej decyzji). W zamian skarżąca uzyskiwała informacje o wielkości sprzedaży pozostałych członków kartelu, co mogło wpływać na jej zachowanie w ramach kartelu i na rynku (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-220/00 Cheil Jedang przeciwko Komisji, Rec. str. II-2473, pkt 207). Okoliczność, że CEFIC musiała wystosować do skarżącej przypomnienie o obowiązku przesłania informacji (motyw 109 zaskarżonej decyzji), nie wystarczy, by wykazać, że skarżąca nieustannie wahała się co do współpracy w ramach kartelu.

85 Po trzecie, skarżąca w swoim oświadczeniu nie zaprzecza, że brała udział w ustalaniu poziomu indykatorywnych cen (zob. pkt 49, 60 i 73 oświadczenia Union Pigments). W notatce z 30 marca 1995 r. skarżąca przyznała nawet, że dzięki kartelowi uzyskała wyższe ceny (motyw 125 zaskarżonej decyzji; zob. także pkt 49 i 73 oświadczenia Union Pigments).

86 Po czwarte, Komisja miała prawo uznać, że skarżąca brała udział w przydzielaniu klientów. Skarżąca zaprzecza jedynie, jakoby była stroną porozumienia w sprawie przydziału Teknosa, nie zaś uczestnictwem w pozostałych uzgodnieniach co do

przydziału klientów, o których mowa w zaskarżonej decyzji. Jeśli chodzi o Teknosa, możliwe jest, że doszło do przydziału tego klienta przed marcem 1995 r. bez udziału skarżącej (motywy 122–124 zaskarżonej decyzji). Niemniej jednak skarżąca przyznała, że dostarczyła Teknosowi kontener towaru (pkt 69 oświadczenia Union Pigments). Wyjaśnieniom skarżącej, zgodnie z którymi sprzedaży tej dokonała wyłącznie po to, by Teknos nie zaczął podejrzewać, że doszło do kartelu, nie można dać wiary. Poza tym, Trident twierdzi, że ceny stosowane wobec Teknosa były przedmiotem uzgodnień w ramach kartelu i tylko producent, „na którego przyszła kolej”, mógł ustalać ceny niższe niż te, które zostały ustalone (motywy 96 zaskarżonej decyzji). Treść notatki skarżącej dotyczącej zebrania, które odbyło się 4 lutego 1997 r., sugeruje, iż zdecydowała się ona ustalić ceny wyższe niż ceny SNCZ, ponieważ doszło do przydzielenia Teknosa tej spółce na okres sześciu miesięcy (motywy 138 i 139 zaskarżonej decyzji). Okoliczność ta potwierdza także fakt uczestnictwa skarżącej w porozumieniu w sprawie przydziału Teknosa. Co więcej, Teknos był jednym z głównych klientów skarżącej (motywy 97 i 270 zaskarżonej decyzji) i, zdaniem Tridentu, skarżąca gotowa była wszcząć wojnę cenową, byle tylko go zachować (motywy 97 zaskarżonej decyzji). Sąd uznał zatem, że w toku postępowania nie zostało wykazane, iż skarżąca nie wzięła udziału w przydziale tego klienta, przynajmniej jeśli chodzi o okres, w którym wiedziała już ona o takim przydziale.

- 87 W każdym razie, nawet jeśli skarżąca nie brała udziału w przydziale Teknosa, Komisja miała prawo uznać, że powinna ona odpowiadać za przydział klientów. Należy w tym względzie przypomnieć, że przedsiębiorstwu, które uczestniczyło w wielopostaciowym naruszeniu reguł konkurencji poprzez własne zachowania, które odpowiadają definicji porozumienia lub uzgodnionej praktyki mających antykonkurencyjne cele w rozumieniu art. 81 ust. 1 WE i które przyczyniają się do realizacji naruszenia w całości, może być również przypisana odpowiedzialność za zachowania innych przedsiębiorstw składające się na to samo naruszenie za cały okres jego uczestnictwa w tym naruszeniu, jeśli zostanie wykazane, że przedsiębiorstwo to wiedziało o sprzecznych z prawem zachowaniach lub też mogło rozsądnie je przewidzieć i się na nie godziło (wskazany w pkt 39 powyżej wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Participazioni, pkt 203 oraz wyrok Sądu z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-23/99 LR AF 1998 przeciwko Komisji, Rec. str. II-1705, pkt 158).

- 88 Wreszcie, Komisja miała prawo uznać, że — wbrew temu, co twierdziła skarżąca — nie doszło do „powstania kartelu w ramach kartelu” (motywy 122–125 zaskarżonej decyzji). Skarżąca nie przedstawiła dostatecznych dowodów na to, by taki zamknięty krąg rzeczywiście istniał. W każdym razie nie zmienia to faktu, że skarżąca w pełni uczestniczyła w naruszeniu, o którym mowa w zaskarżonej decyzji.
- 89 Na podstawie powyższych rozważań należy stwierdzić, że czwarty element omawianej części zarzutu należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie elementu piątego dotyczącego natychmiastowego zaprzestania przez skarżącą naruszenia

— Argumenty stron

- 90 Skarżąca twierdzi, że Komisja niedostatecznie uwzględniła fakt, iż po przeprowadzeniu kontroli w omawianych przedsiębiorstwach skarżąca natychmiast zaniechała naruszenia. Podjęła ona decyzję o pełnej współpracy z Komisją w ramach przeprowadzanych kontroli i była zdeterminowana, by działać zgodnie z tą decyzją. Po zakończeniu kontroli skarżąca odwołała swoje uczestnictwo w zebraniu, które miało mieć miejsce w Amsterdamie, bez podania przyczyny, i wyraźnie zaznaczyła Heubachowi, że nie przedstawi więcej żadnych danych liczbowych. W dniu 15 lipca 1998 r. skarżąca wysłała faks do pozostałych uczestników kartelu, informując ich, że z niego występuje. Odmówiła ona przyjęcia zaproszenia na przyłączenie się do nowego stowarzyszenia, tj. stowarzyszenia European Manufacturers of Zinc Phosphates (europejskich producentów fosforanu cynku), (zwanego dalej „EMZP”) i powiadomiła Komisję o jego utworzeniu. Zachowanie skarżącej w kwestii EMZP jest dowodem na to, że niezwłocznie przedsięwzięła ona środki, które Komisja miała dopiero później zarządzić w ramach przedstawienia zarzutów. Takie zachowanie uzasadniałoby odmienne potraktowanie skarżącej, jednak Komisja niedostatecznie wzięła te okoliczności pod uwagę. Skarżąca zarzuca jej w szczególności, że nie

widziała istotnej różnicy między nią a pozostałymi przedsiębiorstwami, jeśli chodzi o EMZP. W jej ocenie Komisja stwarza niewłaściwe wrażenie co do postępowania skarżącej, stwierdzając, że stowarzyszenie to uzyskiwało informacje od „członków kartelu” (motyw 254 zaskarżonej decyzji), nie wspominając, że skarżąca nie brała udziału w przekazywaniu tych informacji.

- 91 Komisja przypomina, że nie ma ona obowiązku redukowania wysokości grzywny na tej podstawie, że skarżąca zaniechała naruszenia po jej pierwszej interwencji (wskazany w pkt 87 powyżej wyrok w sprawie LR AF 1998 przeciwko Komisji, pkt 324). Twierdzi ona również, że uwzględnienie występującej w niniejszej sprawie okoliczności łagodzącej nie miałoby wpływu na ostateczną wysokość grzywny.

— Ocena Sądu

- 92 Należy wskazać, że pkt 3 tiret trzecie wytycznych przewiduje zmniejszenie kwoty podstawowej w przypadku „zakończenia naruszenia bezzwłocznie po interwencji Komisji (szczególnie gdy prowadzi ona dochodzenie)”. Jednak Komisja nie ma co do zasady obowiązku uznawać, że zaprzestanie naruszenia stanowi okoliczność łagodzącą. Reakcję danego przedsiębiorstwa na rozpoczęcie badania można oceniać wyłącznie ad casum (wskazany w pkt 87 powyżej wyrok w sprawie LR AF 1998 przeciwko Komisji, pkt 324).

- 93 W niniejszej sprawie Komisja przeprowadziła w dniach 13 i 14 maja 1998 r. kontrole w poszczególnych przedsiębiorstwach, zaś Urząd Nadzoru EFTA przeprowadził kontrolę u skarżącej w dniach 13–15 maja 1998 r. W art. 1 zaskarżonej decyzji Komisja stwierdziła, że kartel trwał od 24 marca 1994 r. do 13 maja 1998 r. Z powyższego wynika, że fakt zaprzestania naruszenia przez przedsiębiorstwa po pierwszych interwencjach Komisji został uwzględniony.

94 Zresztą skarżąca nie wykazała, by zaprzestała ona uczestnictwa w kartelu od momentu interwencji Komisji. O swoim wystąpieniu z kartelu powiadomiła pozostałych jego uczestników dopiero 15 lipca 1998 r. (zob. pkt 90 powyżej).

95 Jeśli chodzi o twierdzenie skarżącej, jakoby w następstwie przeprowadzonych kontroli współpracowała ona w pełni z Komisją, należy zauważyć, że z Komisją skontaktowała się ona dopiero 17 lipca 1998 r. (motyw 57 zaskarżonej decyzji). Poza tym, skarżąca skorzystała z maksymalnego ograniczenia wysokości grzywny na podstawie pkt D komunikatu w sprawie współpracy, tj. z ograniczenia 50-procentowego.

96 Jeśli chodzi o EMZP, wystarczy stwierdzić, że organizacja ta została utworzona 31 lipca 1998 r. i w związku z tym nie ma ona związku z naruszeniem, którego dotyczy niniejsze postępowanie (motyw 42 zaskarżonej decyzji). Dlatego też fakt pozostawiania skarżącej poza tym stowarzyszeniem nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

97 Z powyższego wynika, że omawiany piąty element, a w konsekwencji cały pierwszy zarzut podlegają oddaleniu jako bezzasadne.

2. W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego nieprawidłowego wyliczenia kwoty grzywny oraz naruszenia zasad ogólnych

98 Skarżąca twierdzi, iż wobec faktu, że zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o dokonaną przez Komisję błędną ocenę okoliczności faktycznych oraz błędną ocenę dowodów, decyzja ta jest również nieprawidłowa pod względem wysokości kwoty podstawowej grzywny i w związku z tym narusza art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17, uznane zasady praktyki w zakresie wydawania decyzji, wytyczne, a także komunikat

w sprawie współpracy. Zarzut ten składa się z sześciu części, które dotyczą następujących aspektów zaskarżonej decyzji:

- wagi naruszenia i zróżnicowanego traktowania;
- okresu trwania naruszenia;
- niesłusznego uwzględnienia okoliczności obciążających i nieuwzględnienia okoliczności łagodzących;
- błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy;
- naruszenia zasad równego traktowania i proporcjonalności;
- bezcelowości zwiększania odstrasżającego charakteru grzywny i niemożności jej uiszczenia.

W przedmiocie części pierwszej zarzutu dotyczącej wagi naruszenia i zróżnicowanego traktowania

Argumenty stron

- ⁹⁹ Zdaniem skarżącej, Komisja nie miała prawa uznać, że naruszenie, którego skarżąca się dopuściła, było „bardzo poważne” (motyw 300 zaskarżonej decyzji). Twierdzi ona, że naruszenie to należało zakwalifikować jako „mniej poważne” oraz że gdyby Komisja właściwie wzięła pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy —

a w szczególności fakt, że skarżąca nie była wśród inicjatorów kartelu ani nie należała do zamkniętego kręgu, że nie uczestniczyła w kartelu w pełni, że wycofała się z niego na okres pięciu–sześciu miesięcy, że jej wystąpienie miało negatywny wpływ na działanie kartelu, że jej rola był wyłącznie pasywna, zaś rola motorów kartelu przypadła pozostałym jego uczestnikom — skarżącą potraktowano by inaczej niż pozostałych członków kartelu. Poza tym rzeczywiste następstwa zarzucanego jej naruszenia są nieznaczne, jeśli zważyć na fakt, że znaczna część jej produkcji nabywana była przez BASF lub zbywana za pośrednictwem jego dystrybutorów. Ceny stosowane przez skarżącą regularnie znajdowały się poniżej „zalecanego poziomu”.

100 Następnie skarżąca twierdzi, że stosując zasadę zróżnicowanego traktowania, Komisja nie uwzględniła relatywnego znaczenia poszczególnych przedsiębiorstw na rynku. Przy uwzględnieniu stosunkowo dużej różnicy w rozmiarze tych przedsiębiorstw, którą odzwierciedla wielkość ich obrotów i stan zatrudnienia, oraz rzeczywistych możliwości skarżącej, jeśli chodzi o wywołanie szkodliwych skutków, kwotę podstawową ustaloną dla skarżącej należało określić na poziomie znacznie niższym niż ustalony dla pozostałych uczestników kartelu. Poza tym Komisja powinna była mieć na uwadze okoliczność, że będąca niewielkim przedsiębiorstwem skarżąca znalazła się w sytuacji, w której miała do czynienia ze współpracą istniejącą między pozostałymi przedsiębiorstwami, w szczególności między Heubachem, SNCZ i Trydentem. Skarżąca podkreśla, że jej wpływ na tę część rynku, która stanowi podstawę obliczenia wysokości grzywny przez Komisję, był znacznie mniejszy niż wpływ wywierany przez pozostałe przedsiębiorstwa (zob. w tej kwestii pkt 53 powyżej).

101 W świetle powyższych okoliczności skarżąca twierdzi, że Komisja ustaliła w stosunku do niej kwotę podstawową w nadmiernej wysokości.

102 Komisja jest zdania, że skarżąca myli kwestię wagi naruszenia z kwestią jej własnego udziału w tymże naruszeniu. Jeśli chodzi o zarzuty odnoszące się do kwestii

zróżnicowanego traktowania, przypomina ona, że podzieliła przedsiębiorstwa na dwie kategorie, wskutek czego skarżąca wraz z trzema innymi przedsiębiorstwami znalazła się w pierwszej z tych grup. W związku z tym, że zajmowana przez skarżącą część rynku, którą ona sama szacowała na jakieś 30%, była zdecydowanie największa, Komisja jest zdania, że nie było żadnego powodu, by potraktować skarżącą w sposób szczególny. W treści dupliki Komisja dodaje, że skarżąca nie przedstawiła żadnego dowodu, który potwierdzałby, iż nie liczyła się ona wśród głównych producentów fosforanu cynku w ramach EOG i że niesłusznie została zakwalifikowana wraz z nimi do jednej kategorii.

Ocena Sądu

- 103 Zgodnie z pkt 1A wytycznych Komisja zobowiązała się *expressis verbis*, że przy dokonywaniu oceny wagi naruszenia, będzie brała pod uwagę — oprócz charakteru tego naruszenia i rozmiaru właściwego rynku geograficznego — także rzeczywisty wpływ tego naruszenia na rynek, jeżeli daje się on zmierzyć. W niniejszej sprawie wszystkie te kryteria wymienione są w motywie 300 zaskarżonej decyzji.
- 104 Zarówno z treści zaskarżonej decyzji, jak i ze znajdujących w niej zastosowanie wytycznych wynika, że o ile waga naruszenia oceniana jest najpierw z punktu widzenia cech naruszenia, takich jak jego charakter i jego wpływ na dany rynek, o tyle w następnej kolejności bierze się pod uwagę okoliczności dotyczące danego przedsiębiorstwa, co oznacza zobowiązanie Komisji do uwzględnienia, poza rozmiarem i możliwościami tego przedsiębiorstwa, nie tylko okoliczności obciążających, lecz — stosownie do przypadku — także okoliczności łagodzących (zob. wyrok Sądu z dnia 30 września 2003 r. w sprawach połączonych T-191/98, od T-212/98 do T-214/98 *Atlantic Container Line i in. przeciwko Komisji*, Rec. str. II-3275, pkt 1530 oraz wskazane tam orzecznictwo).

- 105 Argumenty wysuwane przez skarżącą w ramach omawianej pierwszej części drugiego zarzutu dotyczą raczej jej uczestnictwa w naruszeniu niż cech tego naruszenia. W ocenie Sądu argumenty skarżącej dotyczące tego, iż nie należała ona do inicjatorów kartelu ani do „zamkniętego kręgu”, że nie brała w pełni udziału w kartelu oraz że jej rola była wyłącznie pasywna, należy wziąć pod uwagę przy dokonywaniu oceny kwestii dotyczącej okoliczności obciążających i łagodzących (zob. pkt 118–133 poniżej). Jeśli zaś chodzi o wystąpienie skarżącej z kartelu, kwestia ta związana jest z długością okresu trwania naruszenia, o której będzie mowa w pkt 111–114 poniżej.
- 106 Co się tyczy podnoszonego przez skarżącą argumentu, zgodnie z którym rzeczywisty skutek naruszenia, którego się dopuściła, był nieznaczny, wystarczy stwierdzić, że skutkami naruszenia, które należy brać pod uwagę przy ustalaniu ogólnego poziomu grzywien, nie są skutki zachowań, których miało się dopuścić jedno z przedsięwzięć, lecz skutki całego naruszenia, w którym ono uczestniczyło (powołany w pkt 39 powyżej wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 152 oraz wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-224/00 Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, Rec. str. II-2597, pkt 160).
- 107 Jeśli zaś chodzi o zarzucany Komisji brak uwzględnienia relatywnego znaczenia omawianych przedsięwzięć na rynku przy stosowaniu zasady zróżnicowanego traktowania oraz rzeczywistych możliwości wywołania przez skarżącą szkodliwych skutków, należy je rozpatrywać w ramach analizy zarzutu naruszenia zasad równego traktowania i proporcjonalności (zob. pkt 148–165 poniżej).
- 108 Wreszcie, należy przypomnieć, że Sąd oddalił już argumenty podnoszone przez skarżącą w ramach części drugiej zarzutu pierwszego, a dotyczące istnienia zamkniętego kręgu (zob. pkt 88 powyżej) oraz posiadania przez skarżącą niewielkiego wpływu na przedmiotowy rynek (zob. pkt 58–62 powyżej).

W przedmiocie drugiej części zarzutu dotyczącej okresu trwania naruszenia

Argumenty stron

- 109 Skarżąca twierdzi, że Komisja niesłusznie uznała, że popełnione przez nią naruszenie trwało tyle samo co naruszenie pozostałych uczestników kartelu, tj. cztery lata i jeden miesiąc, i że w związku z tym niesłusznie doszło do zwiększenia o 40% punktu wyjścia dla grzywny obliczonej w oparciu o wagę naruszenia. Komisja nie uwzględniła okoliczności, że skarżąca wycofała się z kartelu na okres pięciu–sześciu miesięcy. W konsekwencji Komisja naruszyła, zdaniem skarżącej, zasadę równego traktowania oraz własną praktykę podejmowania decyzji, jak również niewłaściwie zastosowała wytyczne. W ocenie skarżącej zwiększenie punktu wyjścia, które w sposób należyty uwzględniałoby okres trwania naruszenia, powinno być znacznie niższe niż 40%.
- 110 Komisja odsyła do argumentów podniesionych przez nią w odpowiedzi na pierwszą część zarzutu pierwszego.

Ocena Sądu

- 111 Jak wskazano w pkt 36–44 powyżej, Komisja miała prawo stwierdzić, że skarżąca uczestniczyła w naruszeniu w sposób ciągły od 24 marca 1994 r. do 13 maja 1998 r. W związku z powyższym drugiej części drugiego zarzutu nie można uwzględnić.

- 112 Zresztą nawet gdyby wysuwane przez skarżącą argumenty były zasadne, ostateczna kwota grzywny nie uległaby zmianie, albowiem Komisja wciąż miałaby prawo uznać, że skarżąca dopuściła się naruszenia o średniej długości trwania, które miało miejsce od 24 marca 1994 r. do marca 1995 r., a następnie od sierpnia 1995 r. do 13 maja 1998 r. Zastosowano by wówczas zwiększenie kwoty podstawowej nie wyższe niż o 35%. Niemniej jednak należy stwierdzić, że mając na względzie obliczenia, które należy wykonać zgodnie z komunikatem w sprawie współpracy oraz po zastosowaniu ograniczenia, zgodnie z którym grzywna nie może przekroczyć 10% obrotów danego przedsiębiorstwa osiągniętych w poprzednim roku rozliczeniowym, zwiększenie kwoty podstawowej o 35% zamiast 40% nie wpłynęłoby na wysokość ostatecznej kwoty grzywny nałożonej na skarżącą.
- 113 Wreszcie, jeśli chodzi o zarzut podniesiony przez skarżącą na rozprawie, a dotyczący tego, że Komisja niesłusznie zwiększyła ustalone kwoty grzywien o 10% w stosunku rocznym, wystarczy stwierdzić, że argument ten nie został podniesiony w skardze i stanowi on w związku z tym nowy zarzut, który jest niedopuszczalny z mocy art. 48 ust. 2 regulaminu Sądu.
- 114 Z powyższych względów druga część zarzutu drugiego podlega oddaleniu.

W przedmiocie trzeciej części zarzutu dotyczącej niesłusznego wzięcia pod uwagę okoliczności obciążających i nieuwzględnienia okoliczności łagodzących

Argumenty stron

- 115 W pierwszej kolejności skarżąca twierdzi, że Komisja bezzasadnie uwzględniła w stosunku do niej okoliczności obciążające, zaliczając ją do tych uczestników,

którzy „wystąpili ze wspólną inicjatywą” powołania do życia kartelu. Dodaje ona, że Komisja niedostatecznie wzięła pod uwagę fakt, iż to pozostałe przedsiębiorstwa były inicjatorami kartelu i utworzyły „zamknięty krąg”, podczas gdy ona sama przyłączyła się do kartelu dopiero później i nigdy nie brała w nim udziału w pełni. Nie potraktowała skarżącej z powyższych względów w sposób bardziej łagodny, Komisja naruszyła wytyczne.

- 116 Po drugie skarżąca twierdzi, że Komisja dopuściła się błędu i naruszyła swoją praktykę podejmowania decyzji oraz wytyczne, uznawszy, że nie należy wziąć pod uwagę żadnej z okoliczności łagodzących. Odsyłając do swoich argumentów, które przedstawiono powyżej, Komisja nie uwzględniła tego, że skarżącej zaproponowano przyłączenie się do już istniejącego kartelu, że nigdy nie była członkiem „zamkniętego kręgu” oraz że nigdy nie przydzielono jej żadnego klienta, z wyjątkiem jednego przypadku, w którym chodziło o ochronę pozostałych członków kartelu. Komisja nie wzięła również pod uwagę faktu, iż w praktyce skarżąca wykonywała przedmiotowe porozumienia w sposób bardzo ograniczony, czego dowodem są jej wystąpienie z kartelu, niższe ceny stosowane na rynku północnym oraz potwierdzona przez Komisję okoliczność (motyw 118 zaskarżonej decyzji), że podczas zebrań była ona często w konflikcie z pozostałymi uczestnikami kartelu, w szczególności zaś z Britannią, jeśli chodzi o sprzedaż na terenie Zjednoczonego Królestwa oraz o wojnę cenową. Poza tym skarżąca jest zdania, że Komisja nie wzięła pod uwagę faktu, iż w pewnym stopniu była ona zmuszona przystąpić do kartelu, jako że niektórzy z jego uczestników byli też jej ważnymi klientami oraz z tego względu, że była ona w trakcie utraty swojego najważniejszego klienta i dystrybutora na kontynencie, tj. BASF.

- 117 Komisja twierdzi, że w zaskarżonej decyzji nie uwzględniono w stosunku do skarżącej okoliczności obciążających, zaś do twierdzeń skarżącej dotyczących rzekomych okoliczności łagodzących nie można się przychylić.

Ocena Sądu

- 118 Zgodnie z istniejącym orzecnictwem, jeśli naruszenia dopuściło się kilka przedsiębiorstw, należy zbadać, jaka była waga naruszenia każdego z nich (wskazany w pkt 35 powyżej wyrok w sprawie Suiker Unie i in. przeciwko Komisji, pkt 623 oraz wskazany w pkt 39 powyżej wyrok w sprawie Komisja przeciwko Anic Partecipazioni, pkt 150), by móc ocenić, czy w stosunku do każdego z nich wystąpiły okoliczności obciążające lub łagodzące.
- 119 Powyższe stanowi logiczną konsekwencję zasady indywidualizacji kary, zgodnie z którą przedsiębiorstwo ponosi odpowiedzialność wyłącznie za naruszenie, które mu się zarzuca. Jest to zasada, która znajduje zastosowanie we wszelkich procedurach administracyjnych, które mogą zaowocować nałożeniem sankcji na podstawie wspólnotowych uregulowań dotyczących konkurencji (wyrok Sądu z dnia 13 grudnia 2001 r. w sprawach połączonych T-45/98 i T-47/98 Krupp Thyssen Stainless i Acciai speciali Terni przeciwko Komisji, Rec. str. II-3757, pkt 63).
- 120 Punkty 2 i 3 wytycznych przewidują miarkowanie kwoty podstawowej na podstawie pewnych okoliczności obciążających i łagodzących, które dotyczą poszczególnych przedsiębiorstw.
- 121 Przede wszystkim, jeśli chodzi o argument skarżącej, zgodnie z którym Komisja uwzględniła w stosunku do niej okoliczność obciążającą, zaliczając ją do grona tych uczestników kartelu, którzy wystąpili z inicjatywą jego utworzenia, wystarczy stwierdzić, że zarzut ten jest bezzasadny. Komisja nie uwzględniła bowiem

w stosunku do skarżącej żadnej okoliczności obciążającej (motywy 314–319 zaskarżonej decyzji). Zresztą gdyby Komisja uznała, że w stosunku do pozostałych przedsiębiorstw występuje okoliczność obciążająca polegająca na tym, że byli oni przywódcami lub inicjatorami kartelu, w żaden sposób nie wpłynęłoby to na wysokość grzywny nałożonej na skarżącą.

- 122 Z tych samych przyczyn nie można uwzględnić argumentu skarżącej, zgodnie z którym Komisja powinna była stwierdzić, że wystąpiła okoliczność obciążająca, która polegała na utworzeniu przez pozostałe przedsiębiorstwa zamkniętego kręgu (zob. pkt 88 poniżej).
- 123 Należy także oddalić żądanie zmniejszenia wysokości grzywny na podstawie okoliczności łagodzących.
- 124 Po pierwsze, skarżąca powołuje się na okoliczność, że zaproponowano jej przystąpienie do już istniejącego kartelu, że nie była ona częścią zamkniętego kręgu i że nigdy nie przydzielono jej żadnego klienta. Jak zostało już stwierdzone w pkt 71 powyżej, Komisja miała prawo nie stwierdzać, że kartel istniał już przed 24 marca 1994 r. Nadto, w aktach sprawy nie ma żadnego dowodu na istnienie zamkniętego kręgu, o którym wspomina skarżąca (zob. pkt 88 powyżej). Wreszcie, Komisja miała prawo uznać, że skarżąca była stroną porozumienia o podziale klientów, w tym Teknosa (zob. pkt 86 powyżej).
- 125 Sąd stoi na stanowisku, że uczestnik kartelu nie może co do zasady powoływać się na okoliczność łagodzącą wywodzoną z zachowania pozostałych uczestników naruszenia. Okoliczność, że w niniejszej sprawie pozostali członkowie kartelu zaangażowali się weń wcześniej lub w sposób bardziej radykalny, może w stosownych wypadkach stanowić okoliczność obciążającą w stosunku do nich, lecz nie może stanowić okoliczności łagodzącej w stosunku do skarżącej.

126 Jeśli chodzi o argument skarżącej, zgodnie z którym jej rola w kartelu była wyłącznie bierna, należy stwierdzić, iż w razie wykazania, że dane przedsiębiorstwo odegrało w trakcie naruszenia „rolę wyłącznie bierną lub poszło w ślad za liderem”, fakt ten uwzględnia się w stosunku do tego przedsiębiorstwa jako okoliczność łagodząca, zgodnie z pkt 3 tiret pierwsze wytycznych. Taka pasywna rola zakłada przyjęcie przez dane przedsiębiorstwo „postawy niezaangażowanej”, to jest brak z jego strony aktywnego uczestnictwa w opracowywaniu porozumienia lub porozumień anty-konkurencyjnych. Zgodnie z istniejącym orzecnictwem do okoliczności, które potwierdzają bierną rolę przedsiębiorstwa w kartelu, należą znacznie rzadsze — w porównaniu ze zwykłymi członkami kartelu — uczestniczenie przezeń w zebraniach, jak również późne wejście na rynek, którego dotyczy naruszenie — niezależnie od długości trwania uczestnictwa w tym porozumieniu — czy ewentualne oświadczenia w tym przedmiocie złożone przez przedstawicieli podmiotów trzecich uczestniczących w kartelu (zob. powołany w pkt 84 powyżej wyrok w sprawie Cheil Jedang przeciwko Komisji, pkt 167 i 168 oraz wskazane tam orzecznictwo oraz wyrok Sądu z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawach połączonych T-236/01, T-239/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01 Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1181, pkt 331). Jednakże — jak zostało stwierdzone w pkt 82–87 powyżej — skarżąca nie wykazała, że przyjęła ona „postawę niezaangażowaną”.

127 Po drugie, skarżąca jest zdania, że należało ograniczyć wysokość nałożonej na nią grzywny z tej przyczyny, że „wykonywała sporne porozumienia w sposób bardzo ograniczony”. W ten sposób zdaje się ona zarzucać Komisji, że ta — sprzecznie z pkt 3 tiret drugie wytycznych — nie uwzględniła okoliczności łagodzącej polegającej na niewdrożeniu w praktyce sprzecznych z prawem umów.

128 Aby wypowiedzieć się w tej kwestii, należy zbadać, czy okoliczności, na które wskazuje skarżąca, potwierdzają, iż w okresie, w którym była ona stroną sprzecznych z prawem umów, faktycznie uchylała się od ich stosowania, stosując na rynku zachowania zgodne z zasadami konkurencji (zob. podobnie powołane w pkt 106 powyżej wyroki w sprawach Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 268 oraz wskazane tam orzecznictwo).

- 129 W związku z tym, że skarżąca wzięła w pełni udział w kartelu (zob. pkt 81–87 powyżej), Sąd stwierdza, że nie zachowywała się ona na rynku zgodnie z zasadami konkurencji w rozumieniu orzecznictwa wskazanego w pkt 128 powyżej. W tym względzie należy podkreślić, że skarżąca sama przyznała, iż w sierpniu 1995 r. ponownie przystąpiła do kartelu po rzekomym wystąpieniu z niego po to, by czerpać korzyści z naruszenia (pkt 67 oświadczenia Union Pigments). A zatem w oczywisty sposób odrzuciła ona postawę zgodną z zasadami konkurencji, preferując ciągnięcie korzyści z kartelu.
- 130 Jeśli chodzi o argument skarżącej, zgodnie z którym mimo istnienia kartelu sprzedawała ona swoje towary poniżej zalecanych cen, należy zauważyć, że okoliczność, iż dane przedsiębiorstwo, w stosunku do którego wykazane zostało, że dopuściło się współpracy ze swoimi konkurentami, nie zachowuje się na danym rynku w sposób uzgodniony z konkurentami, niekoniecznie musi być uwzględniona jako okoliczność łagodząca. Przedsiębiorstwo, które — mimo koncentracji z konkurentami — stosuje politykę sprzeczną z poczynionymi uzgodnieniami, może po prostu próbować wykorzystywać kartel dla swoich celów (zob. podobnie we wskazanym w pkt 41 powyżej wyroku w sprawie Cascades przeciwko Komisji, pkt 230).
- 131 Jeśli chodzi o argument skarżącej, zgodnie z którym — mimo istniejącego kartelu — konkurowała ona z Wielką Brytanią, należy stwierdzić, że kwestią bezsporną jest, iż przedsiębiorstwa te próbowały w 1994 r. nieuczciwie pozyskać klientów pozostałych przedsiębiorstw oraz że w dniu 9 stycznia 1995 r. James Brown zorganizował zebranie, na które zaproszono Wielką Brytanię i skarżącą, by spróbować poprawić sytuację (motyw 117 zaskarżonej decyzji). Wydaje się, że stronom nie udało się osiągnąć porozumienia, które rozwiązałoby istniejące trudności. Konflikt ten jest z pewnością dowodem na to, że między omawianymi przedsiębiorstwami istniał pewien stopień konkurencji. Jednak w zaskarżonej decyzji Komisja nie stwierdziła, że kartel całkowicie zniósł konkurencję na przedmiotowym rynku. Poza tym skarżąca nie przedstawiła żadnych dowodów na to, że jej konflikt z Wielką Brytanią trwał przez cały czas trwania naruszenia.

132 W każdym razie jest rzeczą oczywistą, że skarżąca wzięła udział w zebraniu w dniu 9 stycznia 1995 r. z uwagi na to, że uznała, iż konkurencja działała na jej szkodę i w związku z tym chciała zawrzeć nowe porozumienie.

133 Po trzecie, skarżąca twierdzi, że Komisja powinna była uwzględnić fakt, iż skarżąca była zmuszona przystąpić do kartelu. Zgodnie z tym, co zostało przedstawione powyżej, argumentu tego nie można uwzględnić (zob. pkt 63 powyżej).

134 W związku z powyższym trzecia część zarzutu drugiego podlega oddaleniu jako bezzasadna.

W przedmiocie czwartej części zarzutu dotyczącej błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy

Argumenty stron

135 Skarżąca jest zdania, że przyznane jej przez Komisję na podstawie komunikatu w sprawie współpracy 50-procentowe zmniejszenie kwoty grzywny jest niewystarczające. Twierdzi ona, że nowy komunikat Komisji dotyczący zwolnienia z grzywnien lub zmniejszenia ich wysokości w sprawach dotyczących porozumień [tłumaczenie nieoficjalne] (Dz.U. 2002, C 45, str. 3, zwany dalej „nowym komunikatem”) tym różni się od komunikatu w sprawie współpracy, że ten ostatni nakłada na przedsiębiorstwo obowiązek dostarczenia „rozstrzygających” dowodów oraz nie przewiduje całkowitego zwolnienia z odpowiedzialności przedsiębiorstw, które odegrały rolę inicjatora lub decydenta w niezgodnych z prawem działaniach. Skarżąca podnosi, że mimo iż na podstawie zaskarżonej decyzji można by

domniemywać, że kartel powstał w wyniku wspólnej inicjatywy, Komisja przyznaje teraz, iż nigdy nie twierdziła, że skarżąca była inicjatorką kartelu lub że odgrywała w nim decydującą rolę. Poza tym skarżąca twierdzi, iż przekazała Komisji informacje, dzięki którym dowiedziała się ona, że po przeprowadzeniu kontroli pozostali członkowie kartelu podjęli decyzję o utworzeniu EMZP. Skarżąca zwraca uwagę na fakt, że w sprawie zakończonej decyzją Komisji 1999/60/WE z dnia 21 października 1998 r. dotyczącej postępowania na podstawie art. 85 traktatu WE (IV/35.691/E-4 — Rury termoizolowane) [tłumaczenie nieoficjalne] (Dz.U. 1999, L 24, str. 1), Løgstør, jedno z przedsiębiorstw, które skorzystało z ograniczenia wysokości grzywny, uprzedziło Komisję, że członkowie kartelu postanowili kontynuować współpracę po zakończeniu kontroli. Skarżąca dodaje, że składała Komisji ustne wyjaśnienia, a także przekazała jej listy zebrania. Wreszcie skarżąca zaprzecza, jakoby miała stwierdzić, iż dochodzenie przeprowadzone w pomieszczeniach członków kartelu nie dostarczyło powodów do wszczęcia postępowania.

- 136 Komisja utrzymuje, że wskazana przez skarżącą różnica między komunikatem w sprawie współpracy a nowym komunikatem pozbawiona jest jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, ponieważ nigdy nie twierdziła ona, że skarżąca była inicjatorką kartelu i że odegrała w nim rolę decydenta. Jeśli chodzi o sformułowany przez skarżącą zarzut niewłaściwego zastosowania przez Komisję komunikatu w sprawie współpracy, pozbawiony jest on wszelkich podstaw.

Ocena Sądu

- 137 Na wstępie należy zauważyć, że zgodnie z tym, co zostało stwierdzone w motywach 351–353 zaskarżonej decyzji, żadne z przedsiębiorstw, do których skierowano zaskarżoną decyzję, nie spełniało warunków zastosowania pkt B lub pkt C komunikatu w sprawie współpracy. Zachowanie tych przedsiębiorstw należało zatem oceniać w świetle pkt D tego komunikatu zatytułowanego „istotne zmniejszenie wysokości grzywny”.

- 138 Zgodnie z treścią ww. pkt D ust. 1 „jeśli przedsiębiorstwo współpracuje, a nie zostały spełnione wszystkie warunki określone w [pkt] B i C, korzysta ono ze zmniejszenia wysokości grzywny, która byłaby nań nałożona w braku współpracy, wynoszącego od 10 do 50%”.
- 139 W niniejszej sprawie Komisja zmniejszyła wysokość grzywny nałożonej na skarżącą o 50%, co jest maksymalnym ograniczeniem, jakie może ona zastosować na podstawie pkt D ust. 1 komunikatu w sprawie współpracy (motywy 354–356 zaskarżonej decyzji). Skarżąca twierdzi, że Komisja powinna była zastosować jeszcze większe zmniejszenie kwoty grzywny. Jednocześnie nie kwestionuje ona zastosowania przez nią wymienionego wyżej przepisu pkt D ust. 1. Co więcej — nie zaprzecza, że w czasie dokonywanych w jej pomieszczeniach kontroli Komisji udało się zgromadzić bezpośrednio i rozstrzygające dowody na wystąpienie naruszenia, co oznacza, że skarżąca nie spełnia warunków zastosowania przepisów B i C. W związku z tym, że Komisja przyznała skarżącej zgodnie z pkt D ust. 1 komunikatu w sprawie współpracy najwyższe możliwe ograniczenie wysokości grzywny wynoszące 50%, Sąd jest zdania, że podnoszony przez skarżącą w tym względzie zarzut pozbawiony jest podstaw.
- 140 Jeśli zaś chodzi o nowy komunikat, opublikowany on został w Dzienniku Urzędowym dopiero 19 lutego 2002 r. i — zgodnie z jego pkt 28 — zastąpił komunikat w sprawie współpracy dopiero z dniem 14 lutego 2002 r. W związku z tym nowy komunikat nie znajduje zastosowania (zob. podobnie wskazany w pkt 126 powyżej wyrok w sprawie Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, pkt 273). Ponadto, wysuwany w tym względzie przez skarżącą argument (zob. pkt 135 powyżej) jest całkowicie chybiony, jako że Komisja nigdy nie twierdziła, że skarżąca była inicjatorką kartelu lub że odegrała w nim kluczową rolę.
- 141 Z powyższego wynika, że czwarta część zarzutu drugiego podlega oddaleniu.

W przedmiocie piątej części zarzutu dotyczącej naruszenia zasad równego traktowania i proporcjonalności

Argumenty stron

- 142 Skarżąca twierdzi, że ukarano ją relatywnie surowiej niż „członków zamkniętego kręgu”, którzy jednak odegrali bardziej aktywną rolę w tworzeniu kartelu i kierowaniu jego działaniami i którzy uczestniczyli w nim w sposób nieprzerwany. W konsekwencji Komisja naruszyła zasady równego traktowania i proporcjonalności, a także przepisy zawarte w wytycznych.
- 143 Skarżąca przypomina, że ograniczenie wysokości grzywny zostało jej przyznane z uwagi na to, że ustalona kwota grzywny przekraczała 10% jej całkowitych obrotów. Zastosowana wobec skarżącej kwota podstawowa (4,2 miliona EUR) przekroczyła 60% jej całkowitego obrotu w 2001 r. Z kolei grzywny nałożone na Britannię, Heubacha i Jamesa Browna nie przekroczyły 10% światowego obrotu każdej z tych spółek. Ostateczna kwota grzywny nałożonej na skarżącą po zastosowaniu komunikatu w sprawie współpracy przekroczyła 5% jej obrotów, co oznacza, że jest to grzywna równie surowa, jak ta nałożona na Heubacha. Mimo że po zastosowaniu komunikatu w sprawie współpracy skarżąca skorzystała z 50-procentowego zmniejszenia wysokości grzywny, zaś Heubach — jedynie z 10-procentowego, co oznacza, że ostateczna grzywna nałożona na Heubacha powinna być surowsza od grzywny nałożonej na skarżącą o 80%, była ona w rzeczywistości jedynie o 8% surowsza. W związku z powyższym skarżąca twierdzi, że Komisja naruszyła zasady równego traktowania i proporcjonalności.
- 144 Ponadto Komisja przyjęła za punkt wyjścia przy obliczaniu wysokości grzywny w stosunku do każdego z przedsiębiorstw, niezależnie od ich rozmiaru, kwotę

3 milionów EUR. Skarżąca podnosi, że o ile omawiane przedsiębiorstwa dysponują mniej więcej takimi samymi częściami rynku, różniły się one między sobą zasadniczo — i nadal różnią się — jeśli chodzi o ich rozmiar, czego dowodem jest wysokość osiągniętych przez nie obrotów. Jest to istotny czynnik przy określaniu ich „rzeczywistego” wpływu na rynek. Stosując jako punkt wyjścia tę samą wielkość w stosunku do wszystkich uczestników kartelu, Komisja ukarała o wiele surowiej te przedsiębiorstwa, które — podobnie jak skarżąca — miały mniejszy obrót. Komisja naruszyła zasadę proporcjonalności, ponieważ nałożone grzywny nie są proporcjonalne do potencjału poszczególnych przedsiębiorstw mierzonego zajmowanymi przez nie częściami rynku, ich rozmiarem oraz wysokością obrotów.

145 Skarżąca przypomina, że zgodnie z wytycznymi naruszenia dzielą się na trzy kategorie i w związku z tym przedsiębiorstwa, którym zarzuca się naruszenie, należy traktować w sposób zróżnicowany, w zależności od charakteru zarzucanego naruszenia. Zgodnie z tym, co stwierdził Sąd we wskazanym w pkt 29 powyżej wyroku w sprawie Acerinox przeciwko Komisji (pkt 78), należy ponadto „wziąć pod uwagę rzeczywiste możliwości ekonomiczne podmiotów winnych naruszenia, jeśli chodzi o możliwość spowodowania istotnej szkody innym podmiotom, a w szczególności konsumentom, i tak określić wysokość grzywny, by miała ona wystarczająco odstrasżający charakter [pkt 1A akapit czwarty (wytycznych)]”. W wyroku tym Sąd stwierdził także, że w ramach każdej z wyżej określonych kategorii może okazać się słusznym „rozważenie [...] wysokości grzywny przy uwzględnieniu szczególnej wagi — a zatem i rzeczywistego wpływu — sprzecznego z prawem zachowania każdego z przedsiębiorstw na konkurencję — w szczególności jeśli występują znaczne różnice w rozmiarze między przedsiębiorstwami, które dopuściły się naruszenia tego samego rodzaju — i dostosowanie w związku z tym ogólnego punktu wyjścia do szczególnych cech każdego z przedsiębiorstw [pkt 1A akapit szósty (wytycznych)]”. W tym samym wyroku Sąd stwierdził również, że zajmowane przez przedsiębiorstwo części rynku mają znaczenie przy określaniu wpływu, jaki przedsiębiorstwo to może wywierać na dany rynek, lecz czynnik ten nie jest rozstrzygający przy dokonywaniu oceny, czy przedsiębiorstwo to jest podmiotem o dużym potencjale ekonomicznym (powołany w pkt 29 powyżej wyrok w sprawie Acerinox przeciwko Komisji, pkt 88; wyrok Trybunału z dnia 17 grudnia 1998 r. w sprawie C-185/95 P Baustahlgewebe przeciwko Komisji, Rec. str. I-8417, pkt 139). Skarżąca jest zdania, że w niniejszej sprawie Komisja nie zbadała, czy między poszczególnymi przedsiębiorstwami, które wzięły udział w naruszeniu, wystąpiły znaczne różnice, oraz nie uwzględniła w sposób należyty rozmiaru i potencjału

ekonomicznego poszczególnych przedsiębiorstw, a co za tym idzie ich wpływu na rynek. Zgodnie z zasadą równego traktowania tego samego rodzaju naruszenia Komisja powinna była nałożyć na omawiane przedsiębiorstwa grzywny w różnej wysokości.

- 146 Skarżąca uważa, że gdyby Komisja właściwie skorzystała z przysługującego jej „szerokiego zakresu swobodnego uznania”, wzięłaby pod uwagę czynniki, które uzasadniały zastosowanie wobec niej niższego wymiaru grzywny. Skarżąca wskazuje, że na przykład zgodnie z wyrokiem Trybunału z dnia 7 czerwca 1983 r. w sprawach połączonych od 100/80 do 103/80 *Musique diffusion française i in.* przeciwko Komisji, Rec. str. 1825, do którego Komisja odsyła w swojej odpowiedzi na skargę, przy ocenie wagi naruszenia Komisja powinna wziąć pod uwagę w szczególności ilość i wartość towarów, których dotyczy naruszenie, jak również rozmiar i potencjał ekonomiczny danego przedsiębiorstwa, a co za tym idzie wpływ, jaki może ono wywierać na dany rynek (pkt 120). Skarżąca ponownie stwierdza, że nie miała żadnych realnych możliwości narzucania cen ustalonych w ramach kartelu. Poza tym jej sytuacja ekonomiczna była, w porównaniu z sytuacją pozostałych przedsiębiorstw, słaba. W związku z tym, część rynku, na którą mogła ona wywierać wpływ, była znacznie mniejsza niż część rynku, która służyła Komisji za podstawę obliczenia wysokości grzywny.

- 147 Komisja nie zgadza się z argumentacją skarżącej. Podkreśla ona w szczególności, że skarżąca milczeniem pomija fakt, iż nałożona na nią grzywna jest zdecydowanie najniższa. Grzywna ta jest dziesięciokrotnie niższa od grzywny nałożonej na Heubacha, mimo że te dwa przedsiębiorstwa zajmowały części rynku podobnej wielkości i teoretycznie powinny być tak samo skorzystać na istnieniu kartelu.

Ocena Sądu

- 148 Skarżąca twierdzi zasadniczo, że wymierzając grzywny, Komisja niedostatecznie uwzględniła jej rozmiar i winę, i że w ten sposób naruszyła zasady równego traktowania i proporcjonalności. W tym miejscu należy również przeanalizować

stawiany przez skarżącą zarzut nieuwzględnienia przez Komisję w ramach zróżnicowanego traktowania relatywnego znaczenia poszczególnych przedsiębiorstw ani rzeczywistych możliwości skarżącej, jeśli chodzi o wywołanie szkodliwych skutków. (zob. pkt 107 powyżej).

149 Przede wszystkim należy przypomnieć, że po pierwsze jedyne bezpośrednie odwołanie się do wysokości obrotów zawarte w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 dotyczy maksymalnego poziomu, którego grzywna nie może przekroczyć, po drugie zaś limit powyższy dotyczy całkowitej wysokości obrotów (powołany w pkt 146 powyżej wyrok w sprawie *Musique diffusion française i in.* przeciwko Komisji, pkt 119). W granicach tego limitu Komisja może, co do zasady, ustalać grzywny, biorąc za podstawę wybrane przez siebie pod względem geograficznym oraz pod względem rodzaju towarów obroty (wyrok Sądu z dnia 15 marca 2000 r. w sprawach połączonych T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95 *Cimenteries CBR i in.* przeciwko Komisji, Rec. str. II-491, pkt 5023), nie będąc zobligowaną do ścisłego trzymania się wielkości obrotów globalnych lub też obrotów na rynku rozpatrywanych produktów. Wreszcie, mimo że wytyczne nie przewidują ustalania wysokości grzywny na podstawie określonego obrotu, nie sprzeciwiają się one wzięciu takich obrotów pod uwagę, pod warunkiem że dokonany przez Komisję wybór nie będzie obciążony oczywistym błędem w ocenie (wskazany w pkt 126 powyżej wyrok w sprawie *Tokai Carbon i in.* przeciwko Komisji, pkt 195).

150 Należy przypomnieć, że z zaskarżonej decyzji wynika, iż Komisja uznała za konieczne zastosowanie zróżnicowanego traktowania w stosunku do poszczególnych przedsiębiorstw, by uwzględnić „faktyczne ekonomiczne możliwości spowodowania przez podmioty, które dopuściły się naruszenia, istotnego uszczerbku dla konkurencji, a także by ustalone grzywna spełniała dostatecznie swoją funkcję odstraszającą” (motyw 304 zaskarżonej decyzji). Dodaje ona, że należało „wziąć pod uwagę znaczenie poszczególnych przedsiębiorstw, a zatem rzeczywisty wpływ jego sprzecznego z prawem zachowania na konkurencję”. Aby dokonać oceny tych elementów, Komisja postanowiła posłużyć się wielkością obrotów pochodzących ze sprzedaży prostego fosforanu cynku na terenie EOG w ostatnim roku trwania

naruszenia. Stwierdziła ona, że skarżąca była jednym z głównych producentów fosforanu cynku na terenie EOG, gdyż należało do niej około 20% rynku i w związku z tym została zakwalifikowana do pierwszej kategorii (motyw 308 zaskarżonej decyzji). Punktem wyjścia dla obliczania grzywny przyjętym w stosunku do wszystkich przedsiębiorstw pierwszej kategorii były 3 miliony EUR. Punkt wyjścia dla Jamesa Browna, który zajmował część rynku wynoszącą około 5%, ustalony został na poziomie 750 000 EUR.

151 Mimo że Komisja dokonała porównania relatywnego znaczenia przedsiębiorstw, biorąc za podstawę wysokość obrotów pochodzących ze sprzedaży fosforanu cynku na terenie EOG, wzięła ona również pod uwagę zajmowane przez poszczególne przedsiębiorstwa części przedmiotowego rynku, by móc je zakwalifikować do dwóch różnych kategorii. Komisja ustaliła, jakie części rynku zajmowane były przez poszczególne przedsiębiorstwa, opierając się po pierwsze na wysokości obrotów na przedmiotowym rynku, które wymienione zostały w tabeli figurującej w motywie 50 zaskarżonej decyzji, po drugie zaś na informacjach zawartych w aktach sprawy. Zasadność zastosowania tej metody nie była przez skarżącą kwestionowana.

152 Przy dokonywaniu oceny „faktycznych ekonomicznych możliwości spowodowania przez podmioty, które dopuściły się naruszenia, istotnego uszczerbku dla konkurencji”, która wymaga zbadania rzeczywistego znaczenia tych przedsiębiorstw na dotkniętym naruszeniem rynku, tj. ich wpływu na ten rynek, całkowita wysokość obrotów daje tylko niepełny obraz rzeczywistości. Nie można wykluczyć, że dla przedsiębiorstwa o dużym potencjale, które prowadzi bardzo różnorodną działalność, działalność na rynku danego produktu ma charakter wyłącznie uboczny. Podobnie, nie można wykluczyć, że przedsiębiorstwo, które ma silną pozycję na geograficznym rynku pozawspólnotowym, posiada słabą pozycję na rynku wspólnotowym lub na rynku EOG. W takich wypadkach samo osiągnięcie przez przedsiębiorstwo wysokich globalnych obrotów wcale nie musi oznaczać, że ma ono znaczący wpływ na rynek, którego dotyczy naruszenie. To dlatego w powołanym w pkt 145 powyżej wyroku w sprawie Baustahlgewebe przeciwko Komisji (pkt 139) Trybunał stwierdził, że o ile prawdą jest, iż przy ustalaniu, czy dane przedsiębiorstwo jest podmiotem o dużym potencjale ekonomicznym, zajmowana przez nie część rynku nie jest okolicznością rozstrzygającą, to jednak jest to okoliczność istotna przy określaniu wpływu, jaki przedsiębiorstwo to mogło wywierać na rynek

(zob. powołany w pkt 106 powyżej wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 193). W niniejszej sprawie Komisja miała na względzie zarówno zajmowane części rynku, jak i obrót poszczególnych przedsiębiorstw na rynku, którego dotyczyło naruszenie, co pozwoliło na określenie relatywnego znaczenia każdego z przedsiębiorstw na przedmiotowym rynku.

153 Z powyższego wynika, że przy dokonywaniu oceny „rzeczywistych ekonomicznych możliwości” podmiotów, które dopuściły się naruszenia w rozumieniu pkt 1A akapit czwarty wytycznych, Komisja nie popełniła oczywistego błędu w ocenie.

154 Ponadto, z zestawienia wysokości obrotów osiąganych na przedmiotowym rynku przez przedsiębiorstwa należące do pierwszej kategorii i wymienione w tabeli figurującej w motywie 50 zaskarżonej decyzji wynika, że Komisja słusznie zaliczyła te przedsiębiorstwa do jednej kategorii i że przy wymierzaniu grzywny zastosowała wobec nich taki sam punkt wyjścia. W 1998 r. skarżąca osiągnęła na omawianym rynku w ramach EOG obrót w wysokości 3,2 miliona EUR. Heubach, Trident i SNCZ osiągnęły obrót w wysokości — odpowiednio — 3,7; 3,69 i 3,9 miliona EUR. Britannia, która zaprzestała prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej w 1998 r., w 1996 r. osiągnęła na przedmiotowym rynku w ramach EOG obrót w wysokości 2,78 miliona EUR.

155 Należy dodać, że zaszeregowanie do poszczególnych kategorii powinno być dokonane z poszanowaniem zasady równego traktowania, zgodnie z którą sytuacji porównywalnych nie należy traktować odmiennie, zaś sytuacji odmiennych w taki sam sposób, chyba że daje się to obiektywnie uzasadnić (wyrok Sądu z dnia 19 marca 2003 r. w sprawie T-213/00 CMA CGM i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-913, zwany dalej „wyrokiem w sprawie FETTCSA”, pkt 406). Przyjąwszy tę samą perspektywę, wytyczne w pkt 1A akapit szósty stanowią, że w szczególności „znaczne” dysproporcje w rozmiarze przedsiębiorstw dopuszczających się naruszenia tego samego rodzaju mogą uzasadniać zróżnicowane traktowanie przy dokonywaniu oceny wagi naruszenia. Poza tym, zgodnie z istniejącym orzecznictwem, kwota grzywny powinna być przynajmniej proporcjonalna w odniesieniu do

okoliczności branych pod uwagę przy dokonywaniu oceny wagi naruszenia (wyrok Sądu z dnia 12 lipca 2001 r. w sprawach połączonych T-202/98, T-204/98 i T-207/98 Tate & Lyle i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-2035, pkt 106).

- 156 Dlatego też, jeśli dla potrzeb wymierzenia grzywny Komisja dzieli przedsiębiorstwa na kategorie, określenie progów dla poszczególnych kategorii powinno być spójne i obiektywnie uzasadnione (wyrok FETTCSA, pkt 416 i wskazany w pkt 87 powyżej wyrok w sprawie LR AF 1998 przeciwko Komisji, pkt 298).
- 157 Skarżąca, która w 2000 r. osiągnęła obrót całkowity w wysokości 7 milionów EUR, zakwalifikowana została do tej samej grupy co Britannia, Heubach, Trident i SNCZ, których obrót całkowity wyniósł, odpowiednio, 55,7; 71; 76 i 17 milionów EUR. Nie oznacza to jednak, że naruszona została zasada proporcjonalności, czy zasada równego traktowania. Jak zostało wyjaśnione w pkt 150 i 151 powyżej, te różne przedsiębiorstwa zakwalifikowane zostały do jednej kategorii, ponieważ wykazywały obrót na rynku, którego dotyczyło naruszenie, zaś zajmowane przez nie części tego rynku były bardzo podobne. A zatem zakwalifikowanie tych przedsiębiorstw do jednej grupy na opisanej wyżej podstawie było działaniem spójnym i dającym się obiektywnie uzasadnić. Ponadto, Sąd stoi na stanowisku, że różnica w rozmiarze między skarżącą a pozostałymi przedsiębiorstwami, które znalazły się w tej samej grupie, nie była aż tak duża, by konieczne było zakwalifikowanie skarżącej do innej grupy (zob. podobnie wyrok Sądu z dnia 9 lipca 2003 r. w sprawie T-230/00 Daesang i Sewon Europe przeciwko Komisji, Rec. str. II-2733, pkt 69–77).
- 158 Dodatkowo należy stwierdzić, że osiągniany przez skarżącą obrót został należycie wzięty pod uwagę przy stosowaniu przewidzianego w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 10-procentowego pułapu. Jak zostało wskazane w pkt 16 i 17 powyżej, kwota grzywny nałożonej na skarżącą została najpierw zredukowana do 700 000 EUR, by zmieścić się w wymienionym wyżej limicie, a następnie zmniejszona została do 350 000 EUR z tytułu współpracy. Celem 10-procentowego pułapu jest zapobieżenie sytuacji, w której grzywna byłaby nieproporcjonalna do pozycji rynkowej obciążonego nią przedsiębiorstwa (powołany w pkt 146 powyżej wyrok w sprawie

Musique diffusion française i in. przeciwko Komisji, pkt 119). Wskutek zastosowania w niniejszym przypadku omawianego ograniczenia nałożona na skarżącą grzywna jest proporcjonalna do jej rozmiaru. Mając na uwadze dużą wagę naruszenia oraz okoliczność, że trwało ono ponad cztery lata, należy stwierdzić, że gdyby skarżąca nie była małym przedsiębiorstwem i gdyby nie skorzystała z 10-procentowego pułapu, grzywna mogłaby być znacznie wyższa.

159 Skarżąca twierdzi, że wysokość nałożonej na nią grzywny, w porównaniu z wysokością grzywien nałożonych na pozostałe przedsiębiorstwa, nie jest proporcjonalna do jej rozmiaru. Komisja nie ma jednak obowiązku obliczania wysokości grzywny na podstawie kwot wyliczonych w oparciu o wysokość obrotów poszczególnych przedsiębiorstw. Co więcej, w sytuacji, w której grzywny nakładane są na kilka przedsiębiorstw, które wzięły udział w tym samym naruszeniu, nie ma ona obowiązku tak ustalać wysokości grzywien, by odzwierciedlała ona wszelkie różnice między tymi przedsiębiorstwami, jeśli chodzi o wysokość całkowitych obrotów czy też wysokość obrotów na rynku danego produktu (powołany w pkt 32 powyżej wyrok w sprawie Dansk Rørindustri przeciwko Komisji, pkt 202).

160 Jeśli chodzi o argument skarżącej, zgodnie z którym po zastosowaniu komunikatu w sprawie współpracy skorzystała ona z 50% zmniejszenia wysokości grzywny, zaś Heubach jedynie z 10% — co oznacza, że ostateczna grzywna nałożona na Heubacha powinna być surowsza od grzywny nałożonej na skarżącą o 80% — wystarczy stwierdzić, iż Komisja nie ma obowiązku określania ostatecznych kwot grzywien na podstawie przyznanych przez siebie na podstawie komunikatu w sprawie współpracy ograniczeń wysokości grzywny.

161 Argumentacja skarżącej, zgodnie z którą kwota podstawowa przekracza 60% jej całkowitego obrotu, pozbawiona jest znaczenia. Zawarte w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 ograniczenie, zgodnie z którym ostateczną kwotę grzywny należy zredukować, jeżeli przekracza ona 10% obrotu osiągniętego przez przedsiębiorstwo, na które ją się nakłada, niezależnie od wcześniejszych obliczeń mających na celu uwzględnienie wagi i okresu trwania naruszenia, nie zabrania Komisji stosowania w ramach tych obliczeń kwoty, która przekracza 10% obrotu

przedsiębiorstwa, jeśli ostateczna kwota grzywny nałożonej na to przedsiębiorstwo mieści się we wskazanym wyżej limicie (powołany w pkt 32 powyżej wyrok w sprawie Dansk Rørindustri przeciwko Komisji, pkt 205).

- 162 Dalej skarżąca twierdzi, że Komisja naruszyła zasady równego traktowania i proporcjonalności i że przy obliczaniu wysokości grzywien naruszyła ona wytyczne, ponieważ ukarała skarżącą surowiej niż członków „zamkniętego kręgu”. Jednak, jak zostało stwierdzone w pkt 88 powyżej, nie wykazano istnienia takiego „zamkniętego kręgu”.
- 163 Co więcej, stwierdzić należy, że skarżąca nie wykazała nawet, by jej naruszenie było naruszeniem „mniejszej wagi” niż naruszenia, których dopuścili się pozostałe przedsiębiorstwa.
- 164 Wreszcie, jeśli chodzi o zasadę równego traktowania, w świetle powyższych rozważań należy zauważyć, iż zastosowanie w omawianej sprawie wytycznych pozwoliło na poszanowanie obu aspektów tejże zasady. Po pierwsze odpowiedzialność wszystkich przedsiębiorstw była wspólna i porównywalna, jako że wszystkie uczestniczyły w bardzo poważnym naruszeniu. W związku z tym odpowiedzialność tę oceniono najpierw w świetle właściwości naruszenia, takich jak jego charakter i jego wpływ na rynek. Po drugie Komisja dokonała weryfikacji tej oceny w świetle okoliczności dotyczących poszczególnych przedsiębiorstw, w tym ich rozmiaru i potencjału, długości okresu uczestnictwa w naruszeniu i współpracy.
- 165 Z powyższego wynika, że piąta część zarzutu drugiego podlega oddaleniu.

W przedmiocie szóstej części zarzutu dotyczącej bezcelowości zwiększania odstraszającego charakteru grzywny i niemożności zapłaty grzywny

Argumenty stron

166 Skarżąca twierdzi, że nie wzięwszy pod uwagę okoliczności, iż nie było żadnego powodu, by zwiększać odstraszający skutek grzywny, a także faktu, że skarżąca nie miała środków na jej zapłatę, Komisja naruszyła podstawowe wymogi proceduralne oraz zasady proporcjonalności i równego traktowania.

167 Po pierwsze skarżąca twierdzi, że Komisja nie zastanowiwszy się nad tym, czy można zastosować środki odstraszające, które byłyby mniej surowe, naruszyła zasady proporcjonalności i równego traktowania. Komisja — podobnie jak uczyniła to w innych sprawach — powinna była wziąć pod rozwagę nie tylko część rynku zajmowaną przez skarżącą, lecz także „jej ogólny rozmiar, by zapewnić, że nałożona kara będzie proporcjonalna i zadziała odstraszająco” [decyzja Komisji 2002/742/WE z dnia 5 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania wszczętego na podstawie art. 81 traktatu WE oraz art. 53 Porozumienia EOG (sprawa COMP/E-1/36.604 — Kwas cytrynowy) (Dz.U. L 239, str. 18)]. Skarżąca przypomina, że z kartelu wycofała się w 1995 r., że wskutek interwencji Komisji natychmiast zaprzestała naruszenia oraz że jako pierwsza zaczęła współpracę z Komisją w czasie kontroli. Po tym niezwykle kosztownym doświadczeniu skarżąca powzięła silne postanowienie stosowania się do zasad konkurencji i w związku z tym stosowanie surowych środków odstraszających jest zupełnie niepotrzebne. Skarżąca jest zdania, że jeśli chodzi o nią samą, Komisja mogła ograniczyć się do nałożenia grzywny w symbolicznej wysokości. Twierdzi ona, że w związku z tym grzywna powinna ulec zmniejszeniu. Skarżąca obawia się, że stała się ofiarą chęci przekazania przez Komisję wyraźnego

sygnału, wyrażonego w komunikacie prasowym Komisji (IP/01/1797), że małe i średnie przedsiębiorstwa nie powinny mieć złudzeń co do tego, że ich rozmiar będzie powodem potraktowania ich w sposób preferencyjny, jeśli chodzi o wysokość grzywny.

- 168 Po drugie skarżąca twierdzi, że zgodnie z pkt 5 lit. b) wytycznych i istniejącym orzecznictwem (powołany w pkt 87 powyżej wyrok w sprawie LR AF 1998 przeciwko Komisji, pkt 308), Komisja powinna była uwzględnić jej rzeczywiste możliwości zapłaty grzywny. Utrzymuje ona, iż znajduje się w bardzo niestabilnej sytuacji finansowej. Jeśli będzie musiała zapłacić grzywnę, szanse na odbudowanie jej pozycji rynkowej, w której mogłaby ona skutecznie konkurować z innymi podmiotami, byłyby niewielkie.
- 169 W swojej odpowiedzi na skargę Komisja przyznała, że w odpowiedzi na skierowane przez nią wezwanie skarżąca „dostarczyła jej sprawozdania finansowe, z których wynikało, że skarżąca jest w złej sytuacji finansowej”. Niemniej jednak Komisja zarzuca skarżącej po pierwsze, że ta nie wyraziła „wątpliwości co do możliwości zapłaty przez nią jakiegokolwiek grzywny”, po drugie zaś, że nie mogła ona ocenić rzeczywistych możliwości płatniczych skarżącej w braku jakichkolwiek uwag z jej strony na ten temat. Skarżąca odpowiada, że gdy Komisja zażądała przedstawienia ww. dokumentów, nie wezwała ona skarżącej do przedstawienia swoich uwag dotyczących jej możliwości płatniczych. Poza tym, zdaniem skarżącej, Komisja miała świadomość jej złej sytuacji finansowej i podejmowanych przez nią w związku z tą sytuacją prób ogólnej redukcji kosztów. Na przykład 31 stycznia 2001 r. skarżąca przesłała Komisji tłumaczenia tymczasowych rozliczeń za rok 2000, z których wynikało, że skarżąca wykazywała wynik negatywny, który przed opodatkowaniem wyniósł 417 100 EUR. W piśmie z dnia 31 stycznia 2001 r. Komisja podziękowała skarżącej za przekazanie rozliczeń rocznych i zapewniła ją, że „zostaną one uwzględnione przy dokonywaniu przez nią ostatecznej oceny”.
- 170 W odpowiedzi na argument Komisji, zgodnie z którym ograniczenie wysokości grzywny skarżącej na tej podstawie, że znajduje się ona w trudnej sytuacji finansowej, oznaczałoby nieuzasadnione postawienie jej w uprzywilejowanej sytuacji w porównaniu do jej konkurentów, skarżąca twierdzi, iż taka sytuacja w niniejszej

sprawie nie występuje, albowiem odnośny rynek uległ zmianie. Poza tym skarżąca oświadcza, że jej struktura właścicielska i skład organów zarządzających uległ zmianie oraz że nowi właściciele i członkowie zarządu, którzy nie są już skrepowani więzami rodzinnymi, są w stanie podejmować odważne decyzje w kwestii polityki sprzedaży i restrukturyzacji przedsiębiorstwa, które to decyzje byłyby uważane za niemożliwe do podjęcia przez poprzednich właścicieli i członków zarządu.

- 171 Komisja kwestionuje zasadność argumentacji skarżącej. W tym względzie twierdzi ona, że skarżąca nie czyni żadnego odniesienia do niemożności zapłaty grzywny w „określonym kontekście społecznym” w rozumieniu wytycznych oraz że nie przedstawiła nawet żadnych danych, które wskazywałyby na stopień rentowności przedsiębiorstwa. Ponadto Komisja twierdzi, iż skarżąca nigdy nie wyraziła niepokoju co do możliwości zapłaty przez nią jakiegokolwiek grzywny.

Ocena Sądu

- 172 Przede wszystkim, jeśli chodzi o odstraszący charakter grzywny, należy stwierdzić, że art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 ma na celu wyposażenie Komisji w prawo nakładania grzywien celem umożliwienia jej wypełnienia zadania sprawowania nadzoru, które zostało jej powierzone na mocy prawa wspólnotowego (powołany w pkt 146 powyżej wyrok w sprawie *Musique diffusion française* i in. przeciwko Komisji, pkt 105 oraz powołany w pkt 106 powyżej wyrok w sprawie *Archer Daniels Midland* i *Archer Daniels Midland Ingredients* przeciwko Komisji, pkt 105). Zadanie to obejmuje obowiązek powstrzymywania indywidualnych naruszeń oraz obowiązek stosowania ogólnej polityki zmierzającej do przestrzegania w dziedzinie konkurencji zasad ustalonych w traktacie i nadawania takiego kierunku zachowaniu przedsiębiorstw. Z powyższego wynika, iż Komisja ma obowiązek czuwać nad tym, by nakładane grzywny miały wystarczająco odstraszący charakter (powołany w pkt 106 powyżej wyrok w sprawie *Archer Daniels Midland* i *Archer Daniels Midland Ingredients* przeciwko Komisji, pkt 105 i 106). Odstraszący charakter grzywny nałożonej wskutek naruszenia wspólnotowych reguł konkurencji należy oceniać wyłącznie w świetle konkretnej sytuacji ukaranego nią przedsiębiorstwa

(powołany w pkt 106 powyżej wyrok w sprawie Archer Daniels Midland i Archer Daniels Midland Ingredients przeciwko Komisji, pkt 110; zob. także wyrok Trybunału z dnia 15 lipca 1970 r. w sprawie 41/69 ACF Chemiefarma przeciwko Komisji, Rec. str. 661, pkt 170–174).

173 W niniejszej sprawie nałożona na skarżącą grzywna w wysokości 350 000 EUR odpowiada zaledwie 4,9% jej obrotu. Grzywna taka nie może być uznana za nieproporcjonalną zarówno w stosunku do rozmiaru skarżącej, jak i w stosunku do charakteru samego naruszenia. Ponadto skarżąca nie wykazała, by doszło w tym względzie do jakiegokolwiek naruszenia zasady równego traktowania (zob. pkt 149–165 powyżej).

174 Poza tym, jeśli chodzi o argument skarżącej, zgodnie z którym Komisja powinna była ograniczyć się do grzywny „symbolicznej”, stwierdzić należy, iż zgodnie z pkt 5 lit. d) wytycznych Komisja powinna zastrzec „sobie również prawo w pewnych przypadkach do nakładania »symbolicznej« grzywny 1000 [EUR], która nie pociąga za sobą żadnych obliczeń opartych na czasie trwania naruszenia oraz okolicznościach obciążających lub łagodzących”. Skarżąca nie wyjaśniła, z jakich powodów grzywna symboliczna byłaby uzasadniona. Mając na względzie okoliczność, że przez okres ponad czterech lat brała ona udział w naruszeniu bardzo dużej wagi, Sąd jest zdania, że dostarczenie uzasadnienia dla zastosowania takiego rodzaju grzywny byłoby niezwykle trudne. Okoliczność, że skarżąca współpracowała w trakcie toczącego się postępowania, nie uzasadnia zastosowania takiej grzywny. Jak wskazano w pkt 139 powyżej, skarżąca skorzystała już z maksymalnego, przewidzianego w pkt D ust. 1 komunikatu w sprawie współpracy, zmniejszenia kwoty grzywny w wysokości 50%. Ponadto, okoliczność, że skarżąca zamierzała zastosować się do reguł konkurencji jeszcze przed wydaniem zaskarżonej decyzji, nie jest wystarczającym powodem, by Komisja ograniczyła się do nałożenia na nią grzywny symbolicznej. Należy przypomnieć, że zgodnie z istniejącym orzecznictwem, istotnym celem art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 jest osiągnięcie efektu odstrasającego nie tylko w stosunku do ukaranego przedsiębiorstwa, lecz także wobec podmiotów trzecich (zob. orzecznictwo wskazane w pkt 172 powyżej).

175 Jeśli zaś chodzi o stwierdzenie skarżącej, że Komisja niedostatecznie wzięła pod uwagę jej sytuację finansową, należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy ustalaniu wysokości grzywny Komisja nie ma obowiązku brania pod uwagę niekorzystnej sytuacji finansowej danego przedsiębiorstwa. W przeciwnym razie najgorzej przystosowane do warunków rynkowych przedsiębiorstwa niesłusznie znalazłyby się w uprzywilejowanej sytuacji w stosunku do ich konkurentów (zob. powołany w pkt 87 powyżej wyrok Sądu w sprawie LR AF 1998 przeciwko Komisji, pkt 308; wyrok z dnia 20 marca 2002 r. w sprawie T-9/99 HFB i in. przeciwko Komisji, Rec. str. II-1487 oraz wyrok w sprawie FETTCSA, pkt 351 i wskazane tam orzecznictwo).

176 Orzecznictwo to nie jest sprzeczne z pkt 5 lit. b) wytycznych, zgodnie z którym należy uwzględnić faktyczne możliwości płatnicze przedsiębiorstwa. Możliwości te mają bowiem znaczenie jedynie w „określonym kontekście społecznym”, który oznacza wpływ zapłaty grzywny w szczególności na wzrost bezrobocia lub pogorszenie się sytuacji sektorów ekonomicznych znajdujących powyżej i poniżej danego przedsiębiorstwa (poważany w pkt 126 powyżej wyrok w sprawie Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, pkt 371). Mimo że w toku postępowania poprzedzającego wniesienie skargi skarżąca powiadomiła Komisję o swojej sytuacji finansowej, nie powołała się ona jednak na pkt 5 lit. b) wytycznych i nie przedstawiła żadnych dowodów, które pozwoliłyby Komisji na ocenę „określonego kontekstu społecznego”, o którym mowa wyżej.

177 Poza tym okoliczność, że zastosowany przez organ wspólnotowy środek przyczynił się do upadłości czy likwidacji danego przedsiębiorstwa, nie oznacza, że środek ten jest — jako taki — zabroniony przez prawo wspólnotowe (zob. podobnie wyroki Trybunału: z dnia 15 stycznia 1986 r. w sprawie 52/84 Komisja przeciwko Belgii, Rec. str. 89, pkt 14 oraz z dnia 2 lipca 2002 r. w sprawie C-499/99 Komisja przeciwko Hiszpanii, Rec. str. I-6031, pkt 38). Mimo że likwidacja przedsiębiorstwa w jego istniejącej formie prawnej może niekorzystnie wpłynąć na interesy finansowe jego właścicieli, inwestorów lub udziałowców, nie oznacza to, że osobowe, materialne i niematerialne składniki tego przedsiębiorstwa również utracą swoją

wartość (wskazany w pkt 126 powyżej wyrok w sprawie Tokai Carbon i in. przeciwko Komisji, pkt 372).

- 178 Dodatkowo stwierdzić należy, że skarżąca nie wykazała istnienia związku przyczynowego między wydaniem zaskarżonej decyzji i nałożeniem grzywny a jej upadłością. Z akt sprawy wynika, że upadłość skarżącej ogłoszono w dniu 2 czerwca 2003 r., tj. prawie 18 miesięcy po wydaniu zaskarżonej decyzji i rok po zawarciu z Komisją porozumienia, zgodnie z którym obowiązana była uiszczać tylko 50 000 EUR co sześć miesięcy ze skutkiem od 1 lipca 2002 r. (zob. wskazane w pkt 20 powyżej postanowienie w sprawie Waardals przeciwko Komisji). Mimo zadawanych przez Sąd na rozprawie pytań skarżąca nie wyjaśniła, jakie były przyczyny jej upadłości, ani też nie przedstawiła informacji dotyczących innych zobowiązań, które odegrały rolę w doprowadzeniu skarżącej do stanu upadłości. Z powyższego wynika, iż nie zostało wykazane, by nałożona na skarżącą grzywna była przyczyną jej upadłości.
- 179 Wreszcie, skarżąca nie wykazała, by Komisja zobowiązała się do zmniejszenia wysokości grzywny ze względu na jej sytuację finansową. W swoim piśmie z dnia 31 stycznia 2001 r. Komisja stwierdziła, że zamierza wziąć pod uwagę rozliczenia roczne skarżącej za rok 2000 celem określenia jej indywidualnej odpowiedzialności. Nie oznacza to wcale zobowiązania, o jakim mówi skarżąca, lecz raczej zamiar wykorzystania przez Komisję rozliczeń rocznych celem ustalenia 10-procentowego pułapu, o którym mowa w art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17.
- 180 W świetle powyższych rozważań należy stwierdzić, że ostatni z zarzutów podniesionych przez skarżącą podlega oddaleniu.
- 181 W związku z powyższym skarga podlega oddaleniu w całości.

W przedmiocie wniosków o zastosowanie środków organizacji postępowania oraz środków dowodowych

- 182 Tytułem środków organizacji postępowania oraz środków dowodowych skarżąca domaga się, by Sąd wezwał i przesłuchał świadków, a także udostępnił jej protokół z wysłuchania stron z dnia 17 stycznia 2001 r. sporządzony przez Komisję.
- 183 Komisja wnosi o nieuwzględnianie tego żądania.
- 184 Sąd jest zdania, że sprawa niniejsza nie budzi wątpliwości, jeśli chodzi o jej stronę faktyczną, i w związku z tym nie ma potrzeby uwzględniania powyższego wniosku.
- 185 Z powyższego wynika, że skarga podlega oddaleniu w całości.

W przedmiocie kosztów

- 186 Zgodnie z art. 87 § 2 regulaminu Sądu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę w niniejszym przypadku, zgodnie z żądaniem Komisji należy obciążyć ją kosztami postępowania, nie wyłączając kosztów postępowania w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych.

Z powyższych względów

SĄD PIERWSZEJ INSTANCJI (piąta izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.

- 2) Skarżąca zostaje obciążona kosztami postępowania, nie wyłączając kosztów postępowania w przedmiocie zastosowania środków tymczasowych.

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 29 listopada 2005 r.

Sekretarz

Prezes

E. Coulon

P. Lindh

Spis treści

Stan faktyczny	II - 5067
Przebieg postępowania i żądania stron	II - 5074
Co do prawa	II - 5076
1. W przedmiocie zarzutu pierwszego dotyczącego błędnej oceny okoliczności faktycznych oraz błędnej oceny dowodów przy stosowaniu art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17	II - 5076
W przedmiocie pierwszej części zarzutu dotyczącej długości okresu trwania uczestnictwa skarżącej w naruszeniu i jej wystąpienia z kartelu	II - 5077
Argumenty stron	II - 5077
Ocena Sądu	II - 5080
W przedmiocie części drugiej dotyczącej błędnej oceny okoliczności faktycznych oraz błędnej oceny dowodów dotyczących skarżącej i roli, jaką odegrała ona w kartelu	II - 5083
W sprawie elementu pierwszego dotyczącego rozwoju sytuacji skarżącej od momentu wszczęcia kontroli	II - 5084
— Argumenty stron	II - 5084
— Ocena Sądu	II - 5085
W przedmiocie drugiego elementu dotyczącego wpływu skarżącej na przedmiotowy rynek	II - 5086
— Argumenty stron	II - 5086
— Ocena Sądu	II - 5088
W przedmiocie trzeciego elementu dotyczącego okoliczności, że skarżąca nie była inicjatorem naruszenia	II - 5090
— Argumenty stron	II - 5090
— Ocena Sądu	II - 5093

UNION PIGMENTS PRZECIWKO KOMISJI

W przedmiocie czwartego elementu dotyczącego twierdzenia, że skarżąca nie uczestniczyła w kartelu w pełni	II - 5094
— Argumenty stron	II - 5094
— Ocena Sądu	II - 5097
W przedmiocie elementu piątego dotyczącego natychmiastowego zaprzeczenia przez skarżącą naruszenia	II - 5100
— Argumenty stron	II - 5100
— Ocena Sądu	II - 5101
2. W przedmiocie zarzutu drugiego dotyczącego nieprawidłowego wyliczenia kwoty grzywny oraz naruszenia zasad ogólnych	II - 5102
W przedmiocie części pierwszej zarzutu dotyczącej wagi naruszenia i zróżnicowanego traktowania	II - 5103
Argumenty stron	II - 5103
Ocena Sądu	II - 5105
W przedmiocie drugiej części zarzutu dotyczącej okresu trwania naruszenia ..	II - 5107
Argumenty stron	II - 5107
Ocena Sądu	II - 5107
W przedmiocie trzeciej części zarzutu dotyczącej niesłusznego wzięcia pod uwagę okoliczności obciążających i nieuwzględnienia okoliczności łagodzących	II - 5108
Argumenty stron	II - 5108
Ocena Sądu	II - 5110
W przedmiocie czwartej części zarzutu dotyczącej błędnego zastosowania komunikatu w sprawie współpracy	II - 5114
Argumenty stron	II - 5114
Ocena Sądu	II - 5115
	II - 5135

W przedmiocie piątej części zarzutu dotyczącej naruszenia zasad równego traktowania i proporcjonalności	II - 5117
Argumenty stron	II - 5117
Ocena Sądu	II - 5119
W przedmiocie szóstej części zarzutu dotyczącej bezcelowości zwiększania odstrasżającego charakteru grzywny i niemożności zapłaty grzywny	II - 5126
Argumenty stron	II - 5126
Ocena Sądu	II - 5128
W przedmiocie wniosków o zastosowanie środków organizacji postępowania oraz środków dowodowych	II - 5132
W przedmiocie kosztów	II - 5132